

Arbeidsmarkttrapportage

Boekhandel en gemakszaken

Vergeleken met detailhandel non-food

Deze rapportage biedt inzicht in de arbeidsmarktontwikkelingen binnen de branche boekhandel en gemakszaken. Gegevens zijn beschikbaar voor de periode 2013-2030. Cijfers tot en met 2021 betreffen realisaties. De cijfers van 2022 en later zijn prognoses. In dit rapport wordt de branche boekhandel en gemakszaken vergeleken met de subsector detailhandel non-food.

De informatie in deze rapportage is in belangrijke mate gebaseerd op gegevens van de Belastingdienst, Kamer van Koophandel, Basisregistratie personen (BRP, voorheen GBA) en Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). Het CBS stelt deze bronnen onder strikte voorwaarden beschikbaar voor statistisch en wetenschappelijk onderzoek. Op de gegevens in deze bronnen zijn door ABF Research bewerkingen uitgevoerd. De arbeidsmarktprognoses zijn opgesteld met behulp van Hermes, het arbeidsmarktprognosemodel van ABF Research.

Voor de indeling van bedrijven naar branchecluster wordt gebruik gemaakt van de Standaard Bedrijfsindeling (SBI) van het CBS die in het register van de Kamer van Koophandel (KvK) is vermeld. Indien de distributiecentra (DC's) van een bedrijf organisatorisch/juridisch onderdeel zijn van retail en bijgevolg onder hetzelfde KvK nummer (en daarmee SBI) staan geregistreerd, dan tellen de werkzame personen bij deze DC's mee. Bedrijven die primair als webwinkel staan geregistreerd in het KvK-register (zie Bijlage - Branche indeling: SBI 47.91X) zijn geen onderdeel van de huidige rapportage. Voor het branchecluster webwinkels is een aparte rapportage beschikbaar. Werkzame personen bij bedrijven die niet primair als webwinkel in het KvK-register staan geregistreerd en onder hetzelfde KvK-nummer een webwinkel exploiteren, worden allen meegenomen in de rapportage.

Het aantal werkenden bij bedrijven in de branche boekhandel en gemakszaken staat in deze rapportage centraal. Onder werkenden vallen alle werknemers op de loonlijst en zelfstandigen. Deze groep omvat tevens directeur-grotaandeelhouders (dga's), stagiaires en oproepkrachten. Het aantal werkenden wordt gemeten in personen en in fte. Fte staat voor *fulltime equivalents*, oftewel voltijds dienstverband. Twee personen die beiden een halve week werken vormen samen één fte. Prognoses van het aantal werkenden luiden altijd in fte, omdat ontwikkelingen in deeltijdpercentages geen onderdeel vormen van het prognosemodel.

In de bijlage worden relevante begrippen nader toegelicht.

Een aparte paragraaf is gewijd aan de verbijzondering van een aantal persoons- en baankenmerken naar de groepen werknemers (inclusief oproepkrachten en stagiaires) en zelfstandigen (inclusief dga's).

Inhoudsopgave

Samenvatting	2
Arbeidsmarktstatistieken	4
Omvang en dynamiek	4
Persoonskenmerken	8
Baankenmerken	12
Arbeidsmarktstatistieken – werknemers en zelfstandigen	18
Omvang en dynamiek	20
Persoonskenmerken	22
Baankenmerken	27
Arbeidsmarktprognoses	35
Arbeidsmarktsamenstelling	37
Bijlagen	40

Samenvatting

Het aantal werkenden in de branche boekhandel en gemakszaken is tussen 2013 tot 2021 met 15 % gedaald. Dit correspondeert met 2.060 werkenden en 1.325 fte. In de periode 2021 - 2030 neemt het aantal werkenden naar verwachting af met 210 fte (3 %). De verwachte daling van het aantal werkenden in de periode 2021-2030 in de subsector detailhandel non-food bedraagt 1 % (2.300 fte).

Tabel 1

	2013	2016	2019	2021	2026	2030
Boekhandel en gemakszaken						
Aantal werkenden (in personen)	13.870	12.625	11.920	11.810		
Aantal werkenden (in fte)	8.765	7.965	7.380	7.440	7.260	7.230
Arbeidsvraag (in fte)				7.685	7.505	7.500
Personeelsaanbod (in fte)				7.650	7.575	7.560
Spanningsindex (aantal vacatures per 100 werkzoekenden)				100,4	99,1	99,2
Gemiddelde leeftijd (in jaren)	44,1	44,7	45,4	46,4	45,8	45,4
Aandeel mannen (in %)	35,2	35,9	35,7	35,9	29,8	26,8
Gemiddeld bruto jaarinkomen per fte (nominaal)	22.740	23.795	25.025	26.480		
Gemiddelde duur werkweek (in uren)	24,1	24,0	23,5	25,4		
Aandeel flexibele arbeidsovereenkomst (in %)	53,2	56,8	58,0	63,1		
Detailhandel non-food						
Aantal werkenden (in personen)	363.115	353.575	353.695	351.540		
Aantal werkenden (in fte)	230.325	227.020	227.125	227.665	222.560	225.365
Arbeidsvraag (in fte)				235.850	245.690	254.560
Personeelsaanbod (in fte)				233.525	235.375	237.165
Spanningsindex (aantal vacatures per 100 werkzoekenden)				101,0	104,4	107,3
Gemiddelde leeftijd (in jaren)	38,6	38,7	39,1	39,9	40,1	40,0
Aandeel mannen (in %)	41,4	41,6	41,6	42,9	42,0	41,3
Gemiddeld bruto jaarinkomen per fte (nominaal)	24.225	24.220	26.070	27.265		
Gemiddelde duur werkweek (in uren)	24,1	24,4	24,4	25,3		
Aandeel flexibele arbeidsovereenkomst (in %)	51,0	55,9	57,2	56,3		

De spanningsindex voor de branche boekhandel en gemakszaken neemt in de periode 2021-2030 af van 100,4 naar 99,2. De spanningsindex voor de detailhandel non-food laat voor deze periode een toename zien van 101,0 tot 107,3. De spanningsindex wordt gemeten als het verwachte aantal vacatures per 100 werkzoekenden en is daarmee een maat voor de krapte op de arbeidsmarkt. Een stijgende waarde geeft aan dat de spanning is toegenomen. Een spanningsindex hoger dan 100 duidt op een zeer krappe arbeidsmarkt. Hierbij is geen rekening gehouden met kwalitatieve aspecten in vraag en aanbod. Het gemiddeld bruto inkomen per fte per jaar bedraagt 26.480 euro en de gemiddelde werkweek duurt 25,4 uur (detailhandel non-food: 27.265 euro en 25,3 uur). Het aandeel flexibele arbeidsovereenkomsten neemt in de periode 2013 tot 2021 toe van 53,2 % tot 63,1 % (detailhandel non-food: van 51,0 tot 56,3 %).

Tabel 2

	2013	2016	2019	2021	2026	2030
Boekhandel en gemakzaken						
Aantal werkenden (fte)	8.765	7.965	7.380	7.440	7.260	7.230
Aantal werkenden 55+ (fte)	2.175	2.240	2.310	2.645	2.770	2.710
Aandeel werkenden 55+ (%)	24,8	28,1	31,3	35,5	38,1	37,5
Uitstroom 55+ (fte)	310	225	295	190	310	320
Aandeel uitstroom 55+ (% t.o.v. aantal werkenden 55+)	14,3	10,1	12,8	7,2	11,3	11,8
Detailhandel non-food						
Aantal werkenden (fte)	230.325	227.020	227.125	227.665	222.560	225.365
Aantal werkenden 55+ (fte)	33.385	34.945	39.990	46.240	52.745	54.070
Aandeel werkenden 55+ (%)	14,5	15,4	17,6	20,3	23,7	24,0
Uitstroom 55+ (fte)	4.735	4.730	4.865	3.835	5.920	6.290
Aandeel uitstroom 55+ (% t.o.v. aantal werkenden 55+)	14,2	13,5	12,2	8,3	11,2	11,6

Opmerking: De uitstroom in 2021 moet door een onvolledige registratie van de uitstroom van de groep zelfstandigen / dga's worden beschouwd als een onderschatting.

Het aandeel werkenden 55+ in de branche boekhandel en gemakzaken bedraagt in 2021 35,5 % van het aantal werkenden. Naar verwachting is dit aandeel in 2030 37,5 %. De verwachte uitstroom van het aantal 55+ in de branche boekhandel en gemakzaken is in 2030 11,8 %. In de subsector detailhandel non-food is dit aandeel in 2030 11,6 % van het aantal werkenden.

Arbeidsmarktprognoses

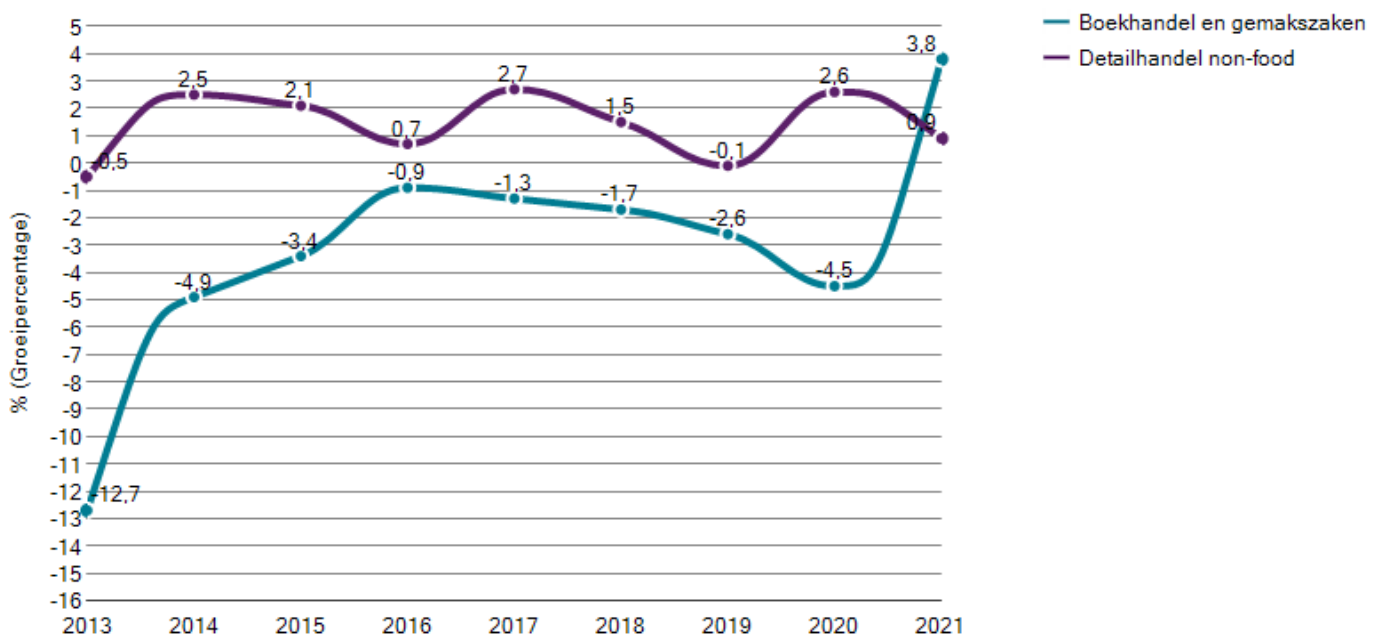
De prognose voor het aantal werkenden wordt in het Hermes-arbeidsmarktprognosemodel van ABF bepaald door een combinatie van de verwachte arbeidsvraag en het verwachte personeelsaanbod. De arbeidsvraag in een regio is afhankelijk van de historische ontwikkeling, demografie, woningmarkt, inkomen, arbeidsproductiviteit en internetaandeel. Het personeelsaanbod in een regio is met name afhankelijk van de demografische ontwikkeling voor relevante bevolkingsklassen. Door confrontatie van arbeidsvraag en personeelsaanbod wordt op regionaal niveau het aantal werkenden bepaald. De input voor het Hermes-model bestaat uit gedetailleerde statistieken uit de microbestanden van het CBS en prognoses van ondermeer ABF, CPB, Thuiswinkel.org en economisch onderzoek van ING.

Arbeidsmarktstatistieken

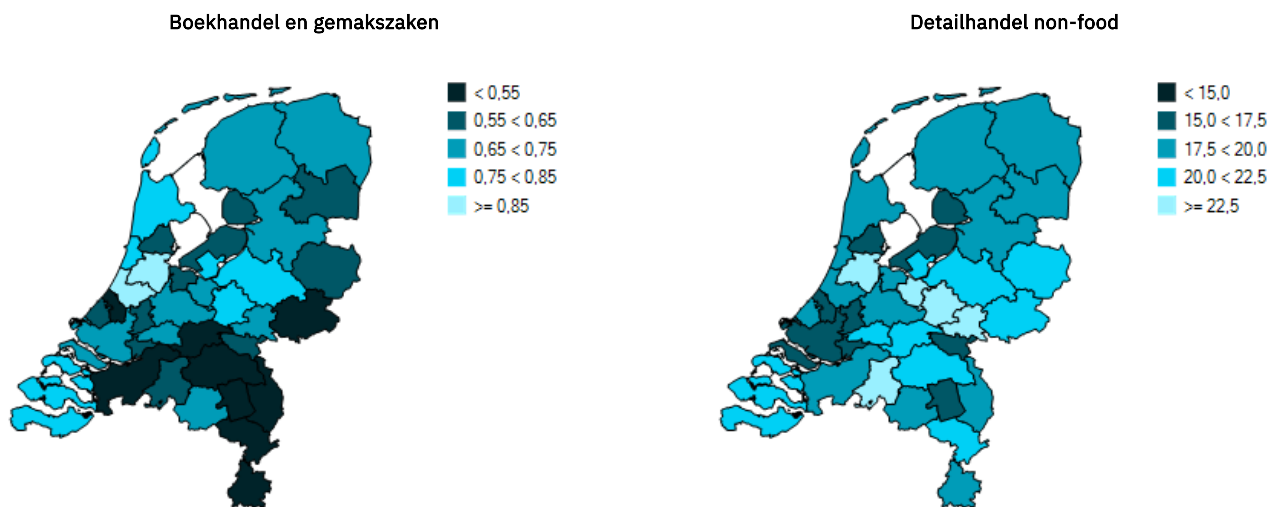
Omvang en dynamiek

In totaal werken 11.810 personen in de branche boekhandel en gemakszaken (detailhandel non-food: 351.540 personen). Deze personen zijn samen goed voor 7.440 fte (detailhandel non-food: 227.665 fte). In deze paragraaf worden ingegaan op de ontwikkeling van het aantal werkenden in de tijd en de uitsplitsing naar regio's. Ook wordt aandacht besteed aan de arbeidsmarktdynamiek.

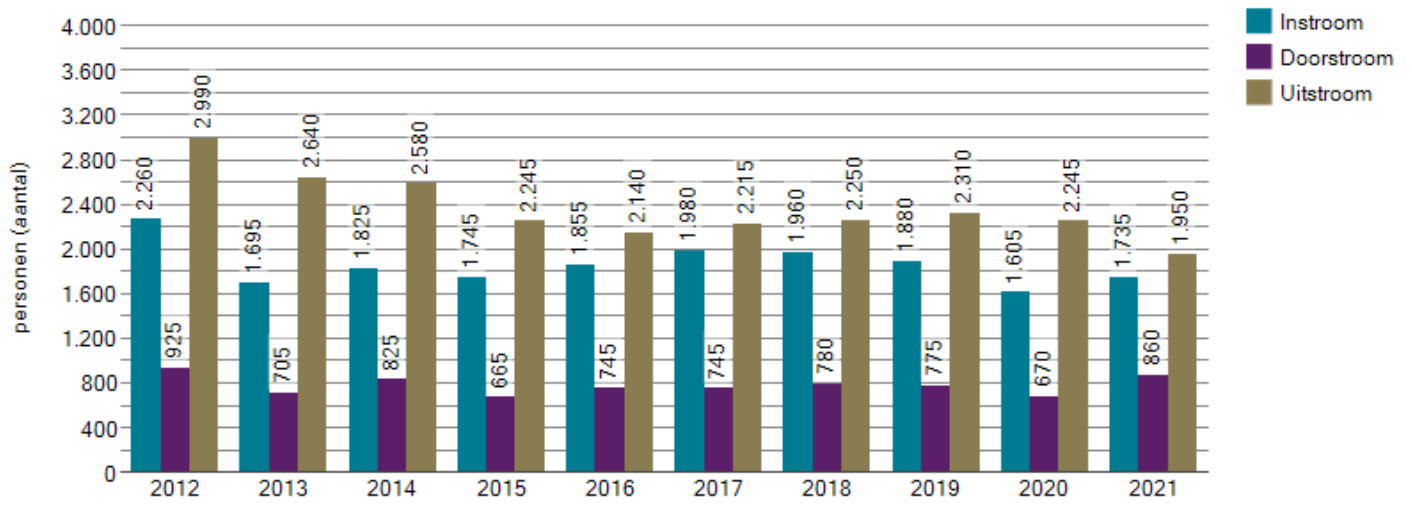
Figuur 1: Relatieve ontwikkeling (jaar op jaar) van het aantal werkenden boekhandel en gemakszaken en detailhandel non-food

Figuur 2: Aantal werkenden per 1.000 inwoners boekhandel en gemakszaken en detailhandel non-food per arbeidsmarktregio in 2021

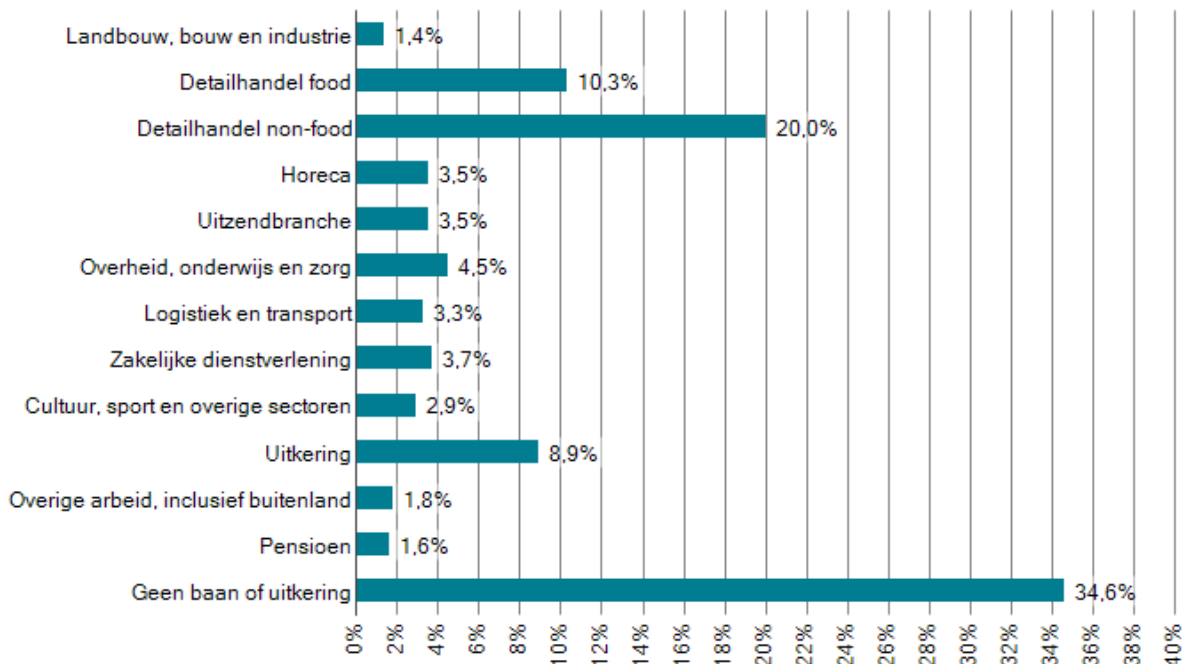

Figuur 3: Instroom, doorstroom en uitstroom boekhandel en gemakszaken

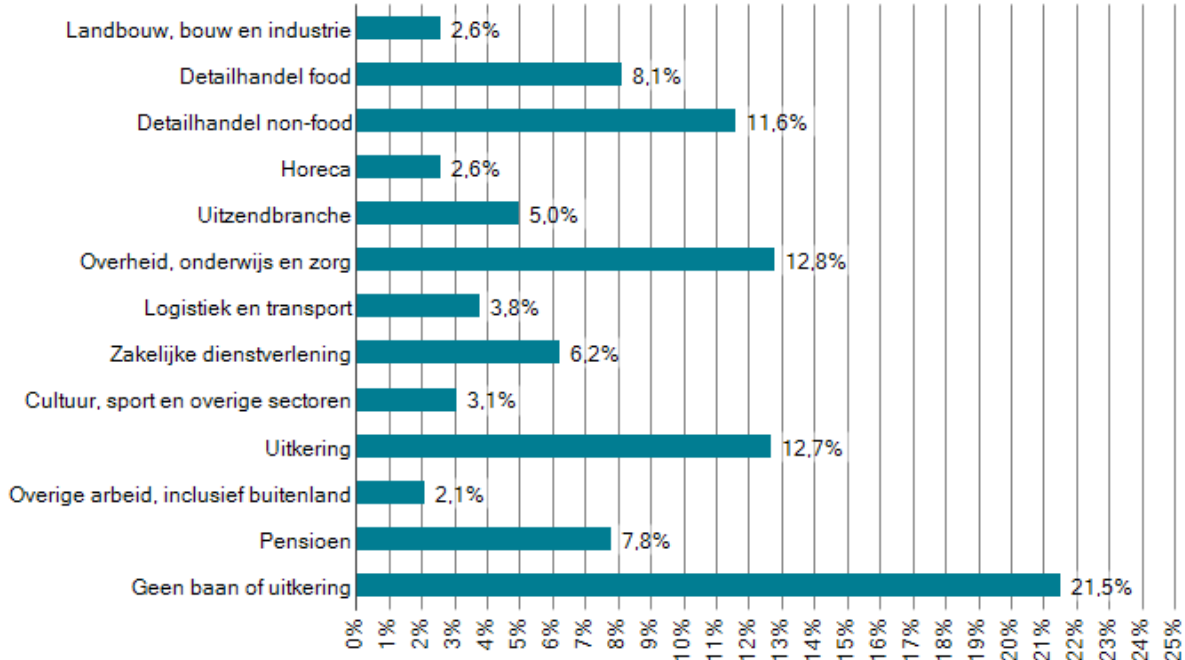

Opmerking: In 2021 zijn 1.735 personen ingestroomd in de branche boekhandel en gemakszaken. Met doorstroom wordt bedoeld het aantal personen dat binnen van werkgever is veranderd. De instroom, doorstroom en uitstroom in 2021 moeten door een onvolledige registratie van de groep "zelfstandigen" op dit onderdeel worden beschouwd als een onderschatting.

Figuur 4: Verdeling van instroom boekhandel en gemakzaken over sector van herkomst (2020-2021)

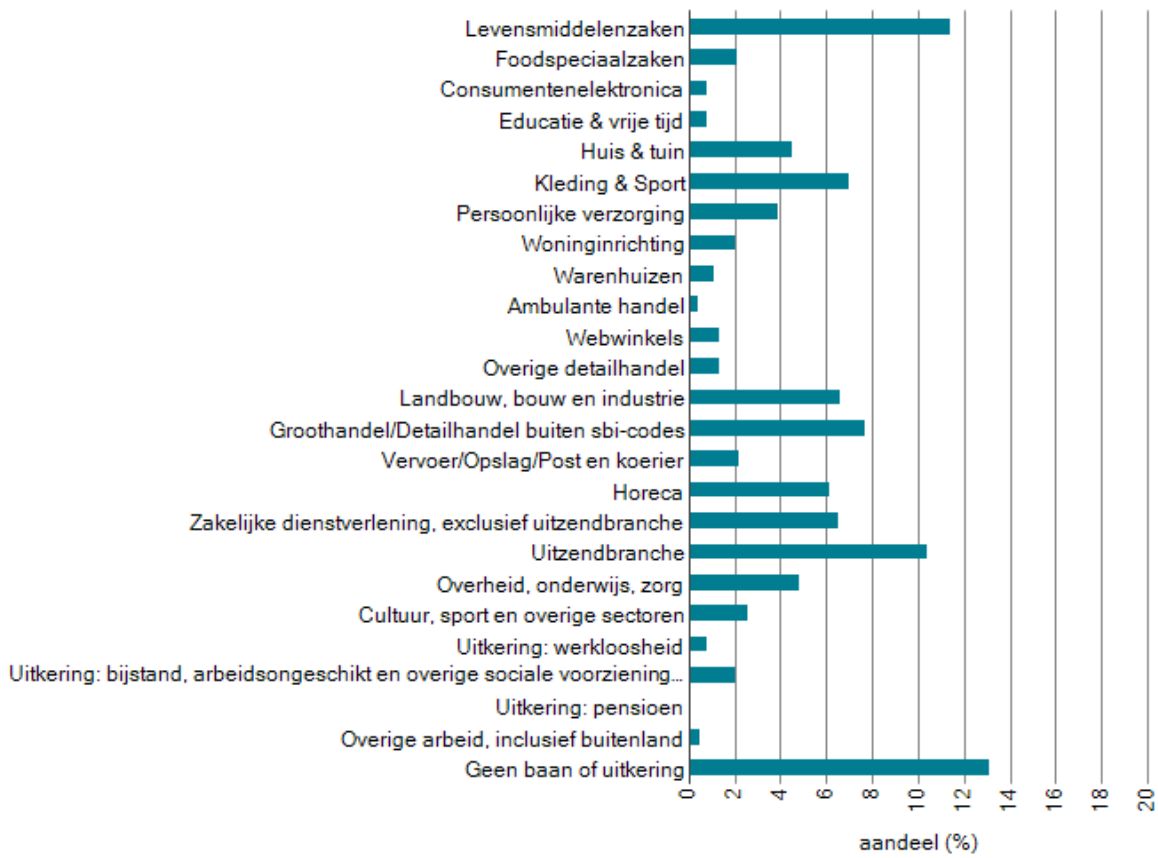

Figuur 5: Verdeling van uitstroom boekhandel en gemakzaken over sector van bestemming (2019-2020)

Figuur 6: Verdeling van gediplomeerden aan detailhandelopleidingen naar arbeidsmarktsegment anderhalf jaar na slagen (gemiddelde over meerdere jaren)

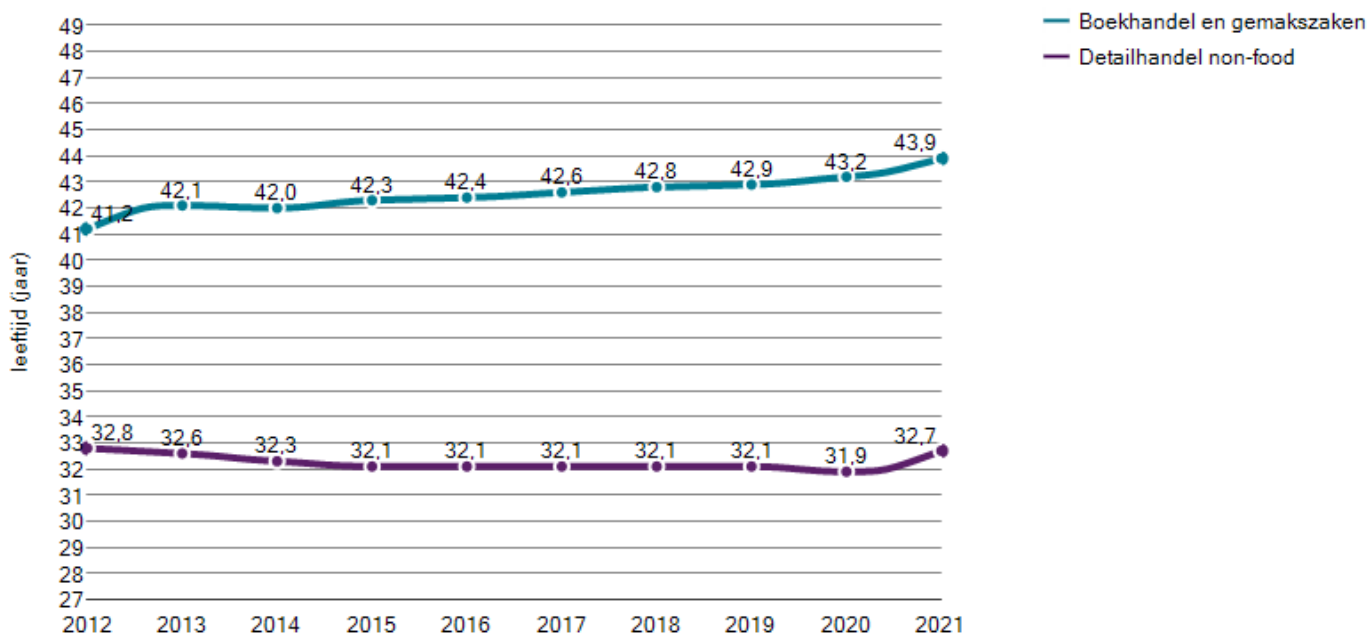

Meer informatie over de ontwikkeling van de arbeidsmarktpositie van studenten en geslaagden aan detailhandelopleidingen zijn vermeld in een aparte rapportage Onderwijsstatistieken.

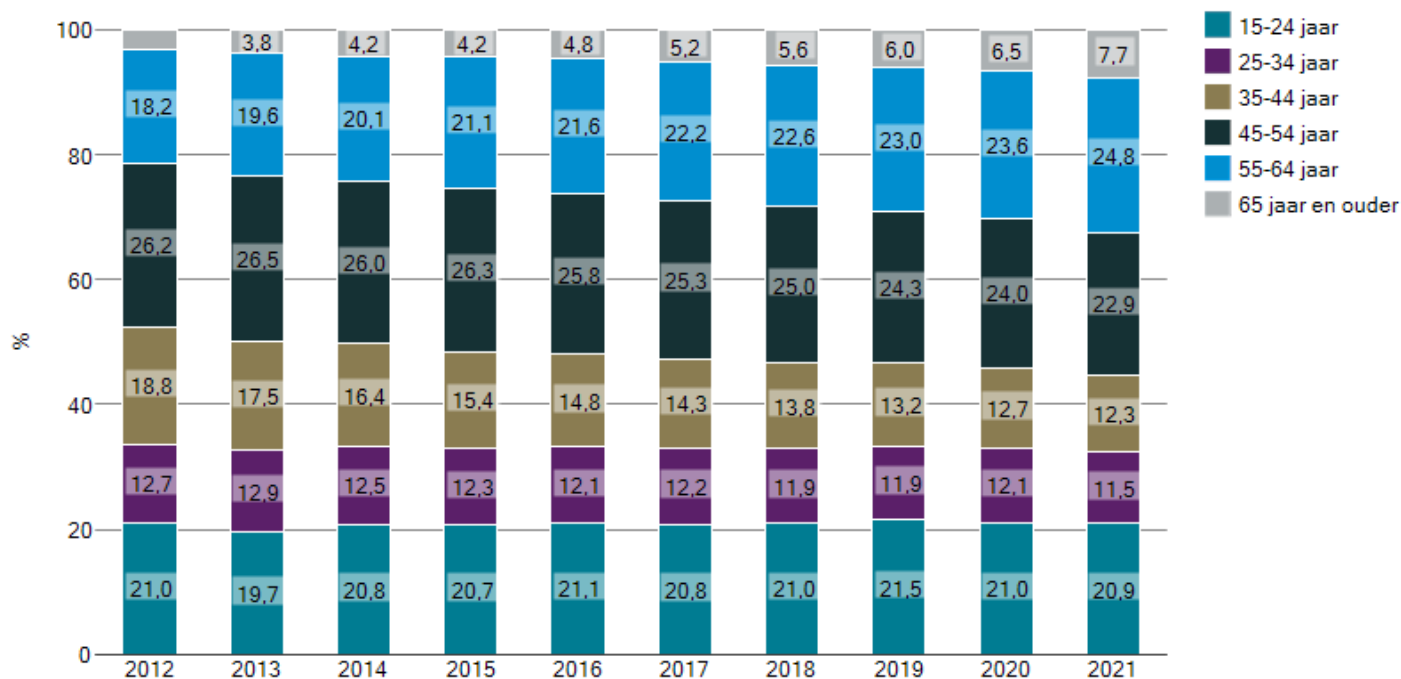
Persoonskenmerken

In deze paragraaf wordt nadere informatie gegeven over persoonskenmerken van werkenden in de branche boekhandel en gemakzaken in vergelijking met de subsector detailhandel non-food. Gemiddelde waarden in deze paragraaf zijn gebaseerd op het aantal werkende personen. Deze waarden kunnen afwijken van de waarden in tabel 1, die zijn gebaseerd op voltijdsdienstverbanden (fte).

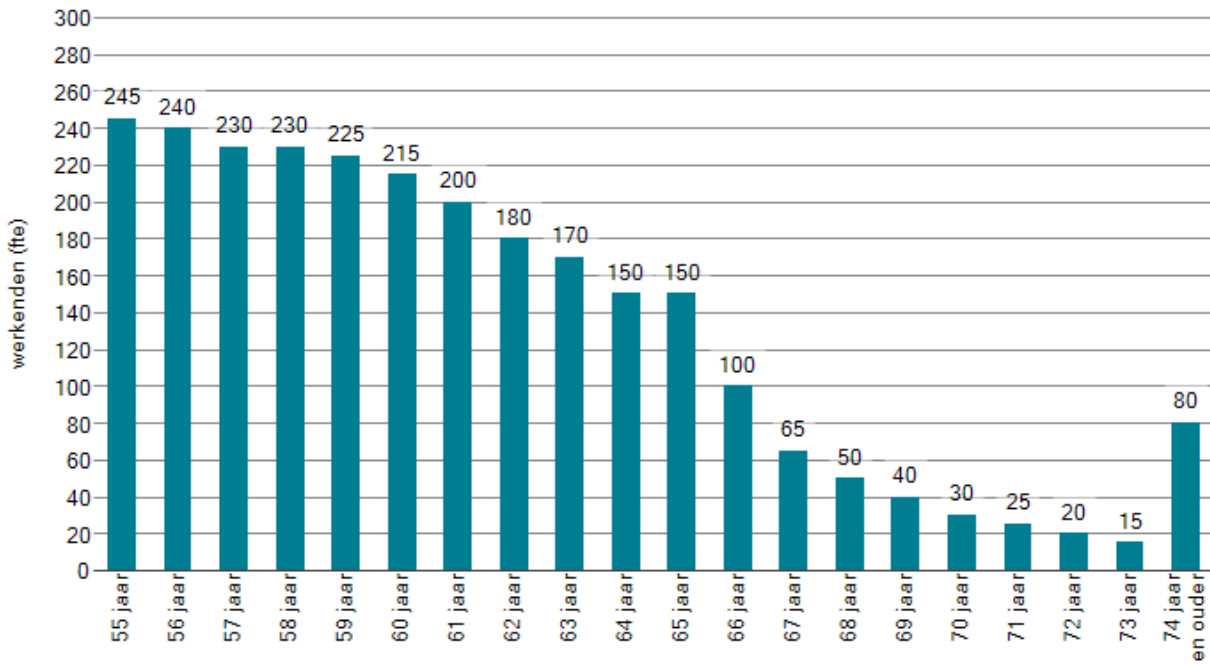
Figuur 7: Gemiddelde leeftijd werkenden boekhandel en gemakzaken en detailhandel non-food

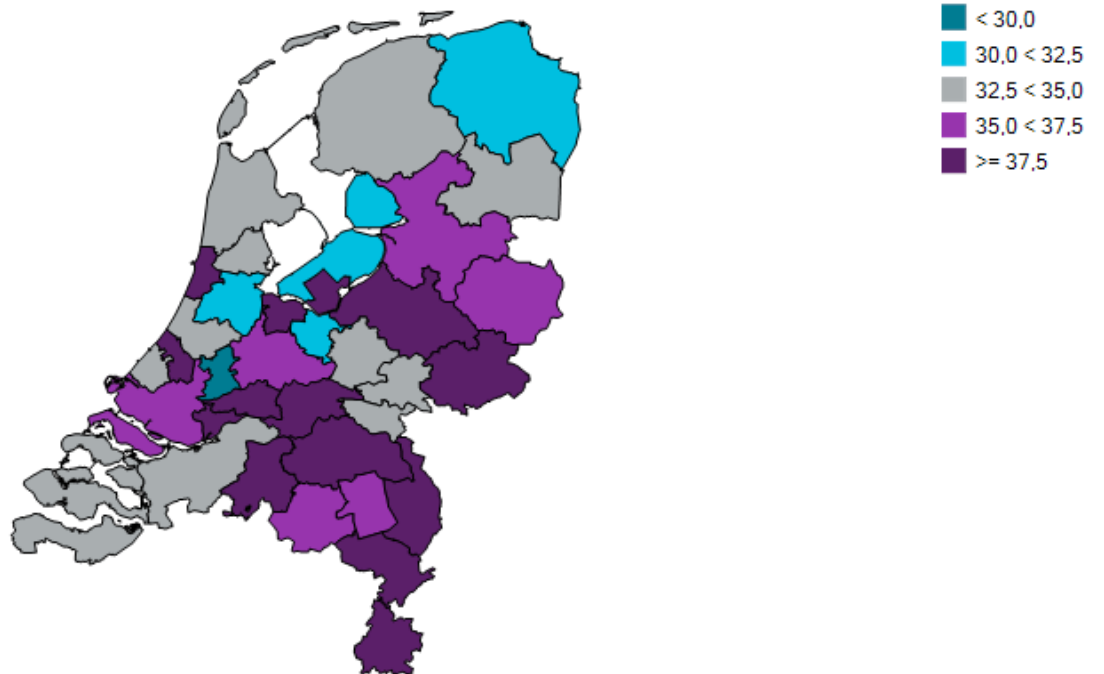
Figuur 8: Werkenden naar leeftijdsklasse boekhandel en gemakzaken

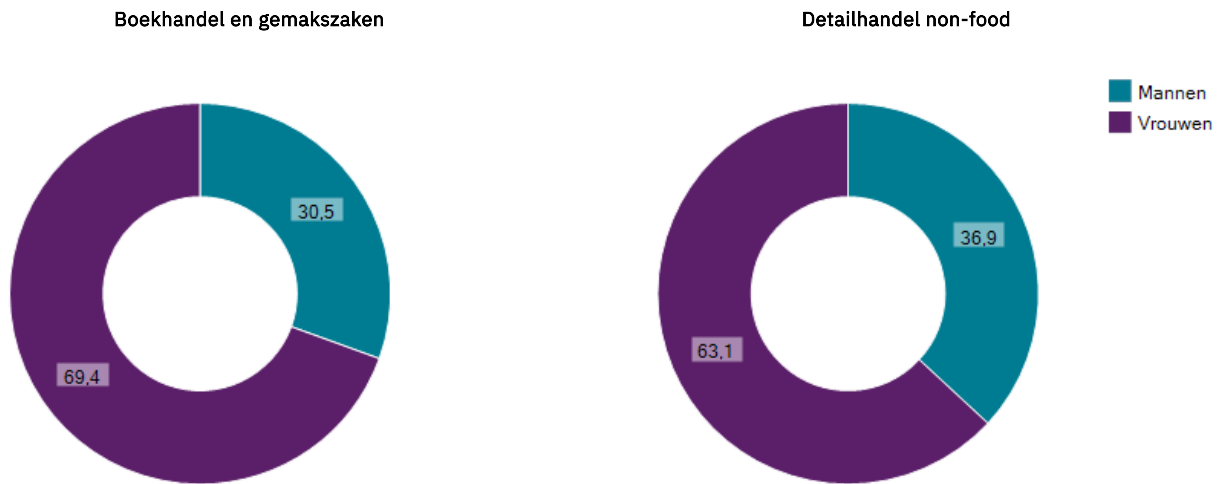
Figuur 9: Aantal werkenden 55 jaar en ouder boekhandel en gemakszaken 2021

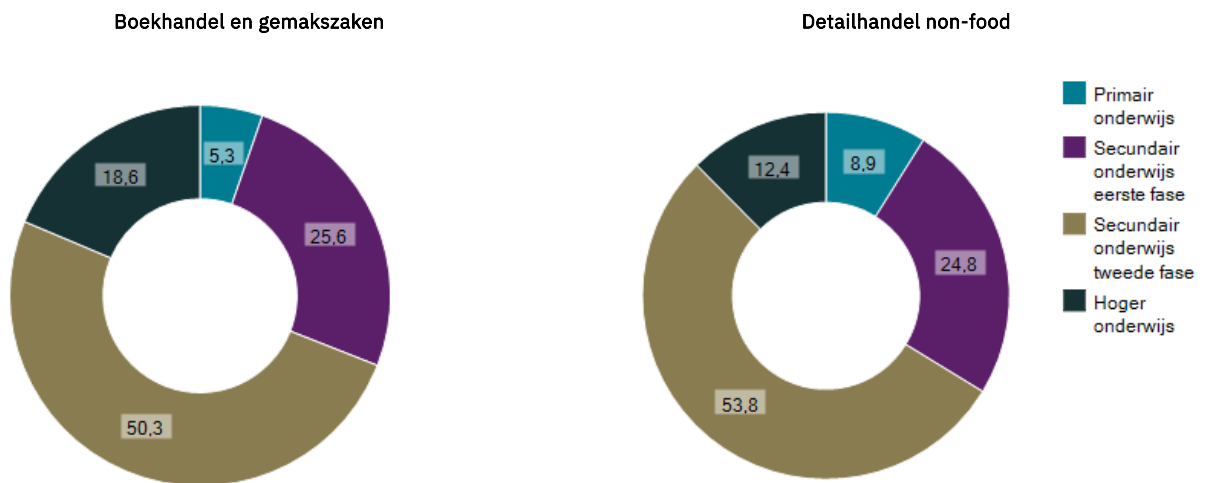
Figuur 10: Aandeel werkenden 55 jaar en ouder boekhandel en gemakszaken 2021

Figuur 11: Werkenden naar geslacht boekhandel en gemakzaken en detailhandel non-food in 2021 (in %)

Figuur 12: Werkenden naar opleidingsniveau boekhandel en gemakzaken en detailhandel non-food in 2021 (in %)

Toelichting: Secundair onderwijs eerste fase omvat mbo-1 en havo/vwo onderbouw. Secundair onderwijs tweede fase betreft mbo-2 tot en met mbo-4 en havo/vwo bovenbouw.

Tabel 3: Persoonskenmerken boekhandel en gemakzaken per arbeidsmarktregio in 2021

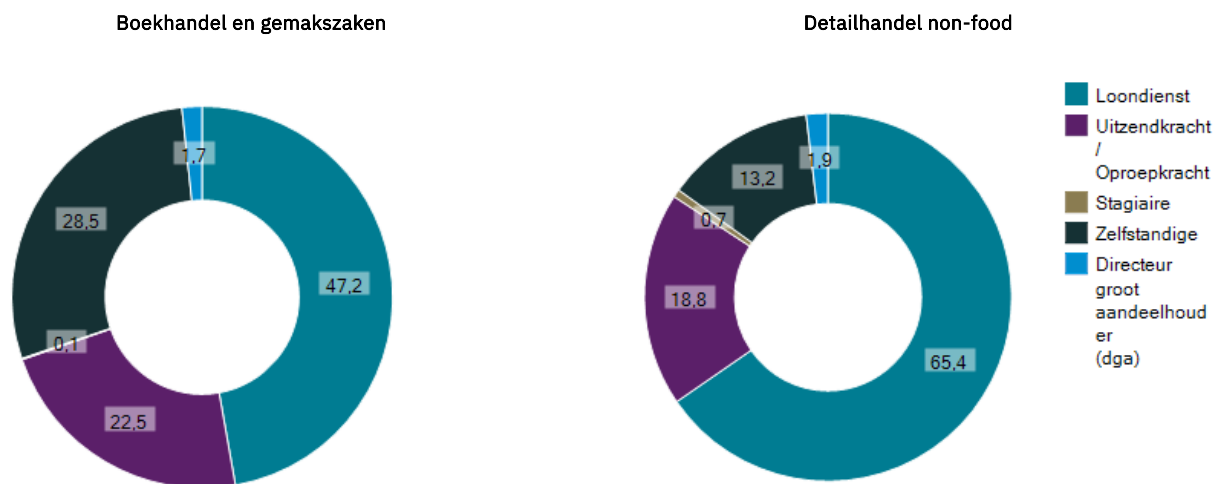
Arbeidsmarktregio	Gemiddelde leeftijd	Aandeel mannen (%)	Aandeel hoger onderwijs (%)
Groningen	42,6	32,0	15,0
Friesland	43,9	26,7	18,6
Drenthe	45,0	29,4	8,8
Twente	44,0	30,3	15,8
Stedendriehoek en Noordwest Veluwe	45,4	25,3	22,1
Midden-Gelderland	44,4	21,8	18,2
Rijk van Nijmegen	42,6	28,2	17,9
Achterhoek	46,4	23,3	23,3
Rivierenland	44,6	21,7	0,0
Flevoland	40,6	27,7	12,8
Gooi en Vechtstreek	47,3	39,4	36,4
Midden-Utrecht	43,8	30,3	23,8
Amersfoort	44,3	29,5	22,7
Noord-Holland Noord	41,9	26,6	11,0
Zaanstreek/Waterland	44,3	24,4	14,6
Groot Amsterdam	42,3	40,3	34,2
Holland Rijnland	42,2	28,0	21,5
Midden-Holland	41,4	22,7	13,6
Haaglanden	44,6	42,2	13,7
Rijnmond	43,6	35,9	18,7
Drechtsteden	45,0	29,7	10,8
Zeeland	44,1	30,2	11,1
West-Brabant	44,9	31,5	11,0
Midden-Brabant	44,3	28,8	23,1
Noordoost-Brabant	45,3	27,9	9,8
Zuidoost-Brabant	44,4	27,9	22,1
Noord-Limburg	45,1	23,3	13,3
Zuid-Limburg	48,2	32,3	16,1
Helmond-De Peel	43,9	31,8	9,1
Midden-Limburg	47,5	23,1	7,7
Zuid-Holland Centraal	44,4	22,2	7,7
Gorinchem	45,3	22,2	0,0
Regio Zwolle	42,4	22,2	11,1
Zuid-Kennemerland en IJmond	45,9	27,6	13,8
FoodValley	42,6	24,1	20,4
Totaal	43,9	30,5	18,6

Toelichting: Indien een punt of streep getoond wordt dan valt de data onder de drempelwaarde.

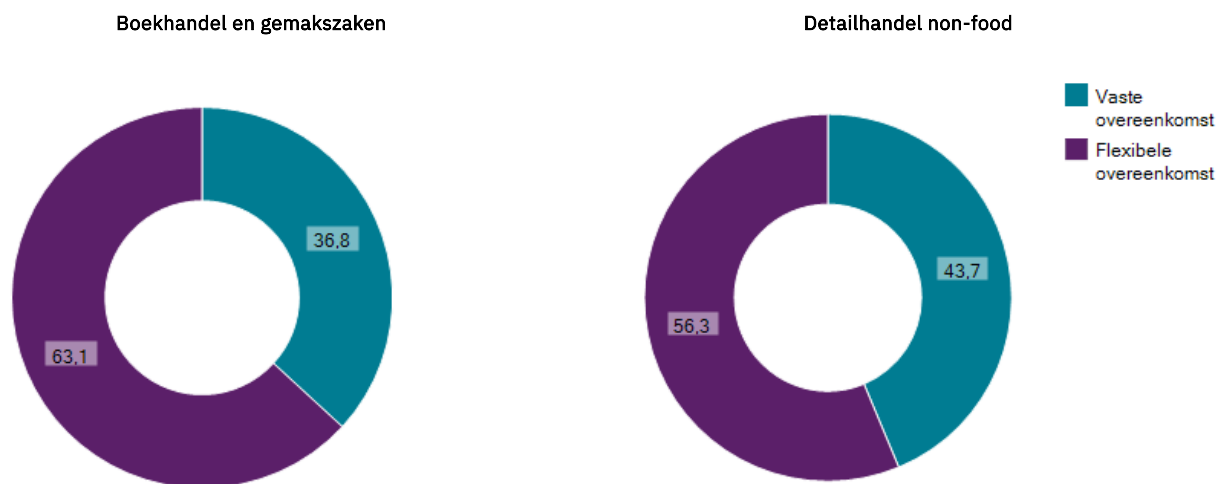
Baankenmerken

In deze paragraaf wordt nadere informatie gegeven over baankenmerken van werkenden in de branche boekhandel en gemakzaken in vergelijking met de subsector detailhandel non-food. Gemiddelde waarden in deze paragraaf zijn gebaseerd op het aantal werkende personen. Deze waarden kunnen afwijken van de waarden in tabel 1, die zijn gebaseerd op voltijdsdienstverbanden (fte).

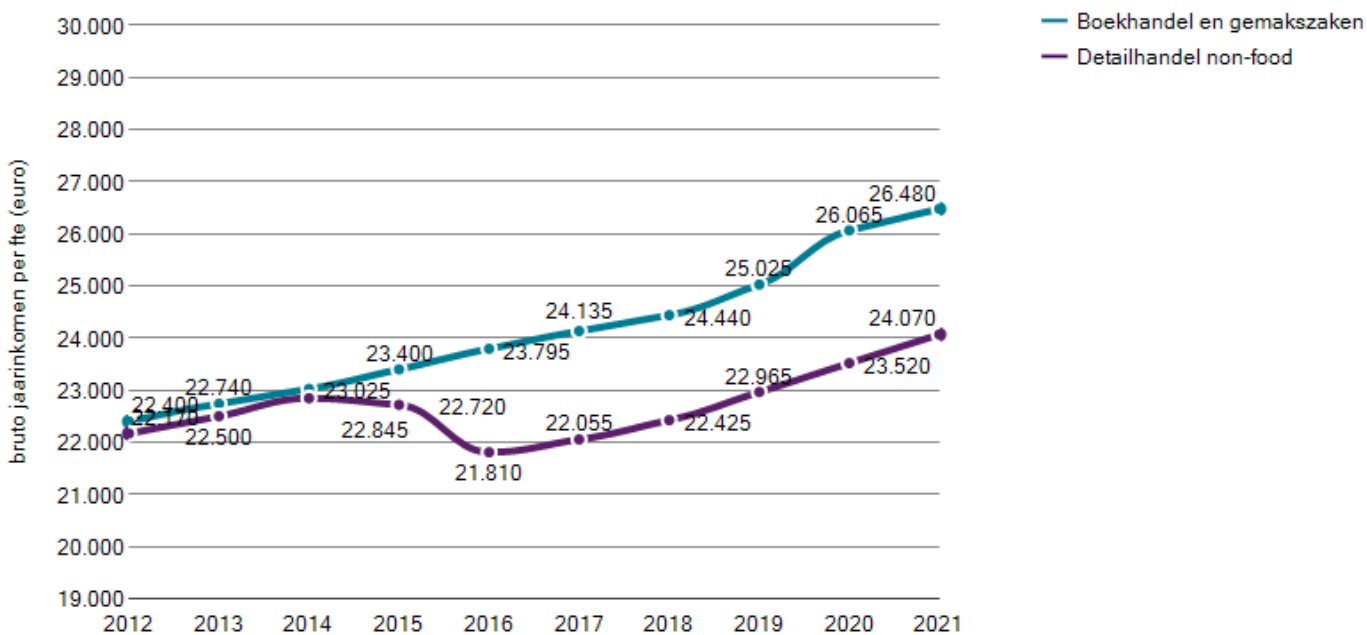
Figuur 13: Werkenden naar aanstelling boekhandel en gemakzaken en detailhandel non-food in 2021 (in %)

Figuur 14: Werkenden naar type arbeidsovereenkomst boekhandel en gemakzaken en detailhandel non-food in 2021 (in %)

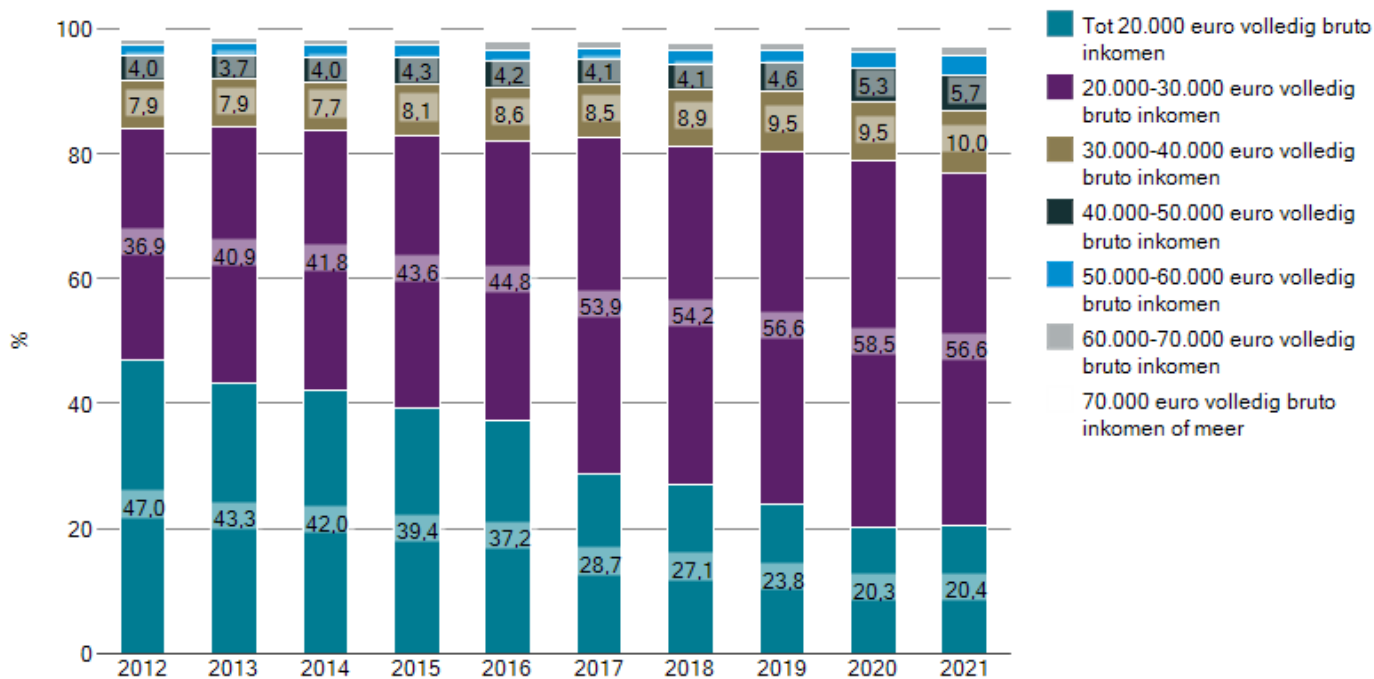

Figuur 15: Gemiddeld bruto jaarinkomen per fte boekhandel en gemakzaken en detailhandel non-food (nominaal)

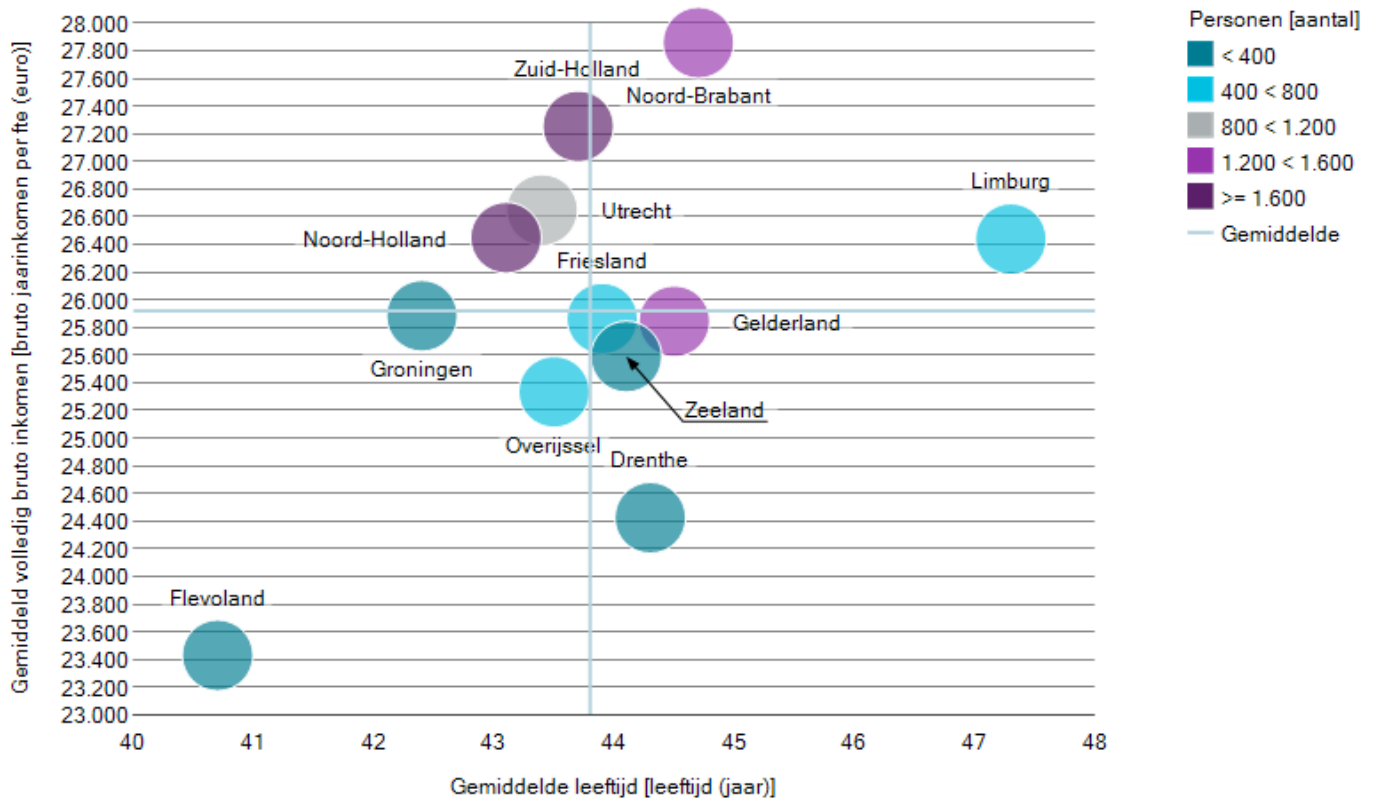

Toelichting: Het gemiddeld bruto inkomen boekhandel en gemakzaken in 2021 bedraagt 26.480 € per fte. Het bruto inkomen omvat contractueel inkomen, overwerkloon en bonussen. De grafiek laat nominale inkomenswaarden zien in euro's.

Figuur 16: Werkenden naar inkomensklasse boekhandel en gemakzaken (nominaal)

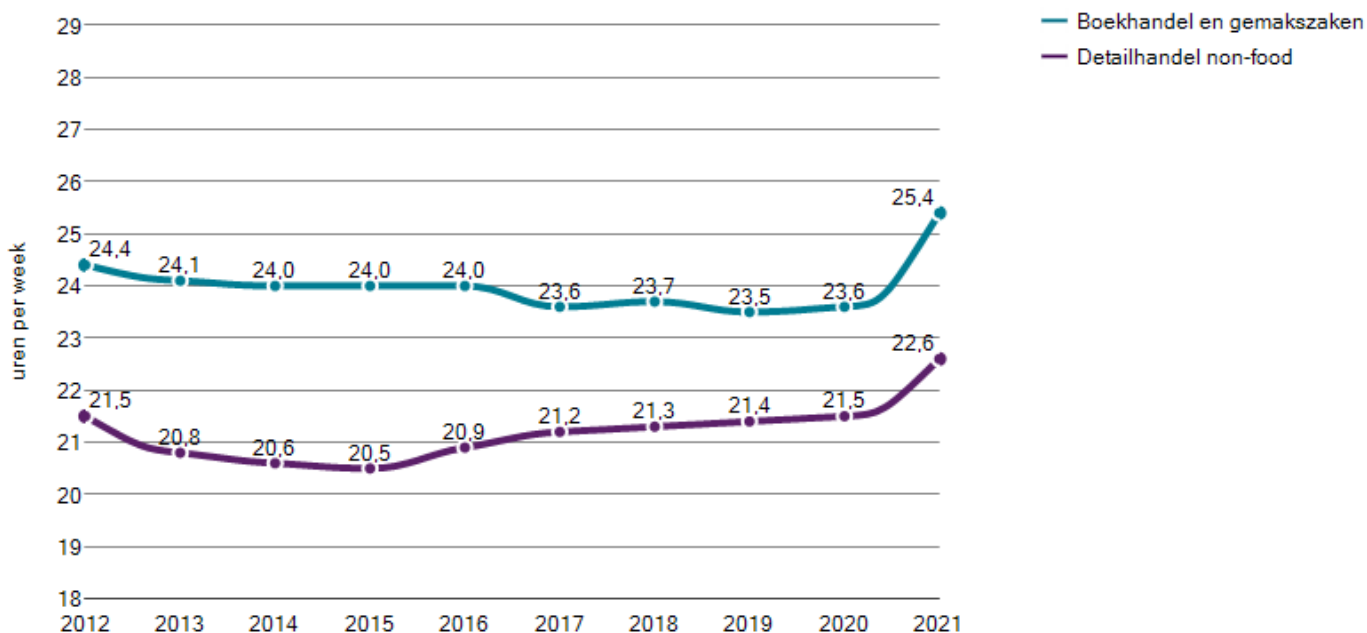

Figuur 17: Gemiddelde leeftijd en gemiddeld jaarinkomen boekhandel en gemakszaken per provincie in 2021.

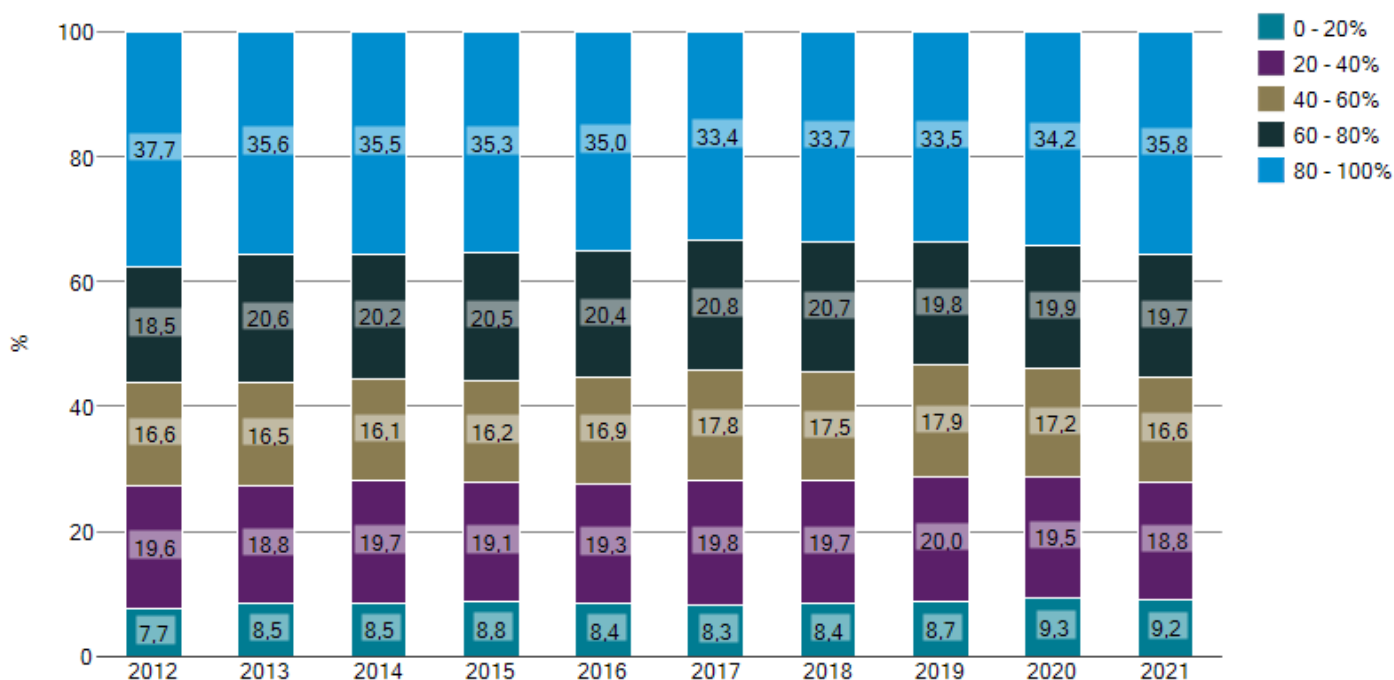

Figuur 18: Ontwikkeling gemiddelde omvang werkweek boekhandel en gemakzaken en detailhandel non-food

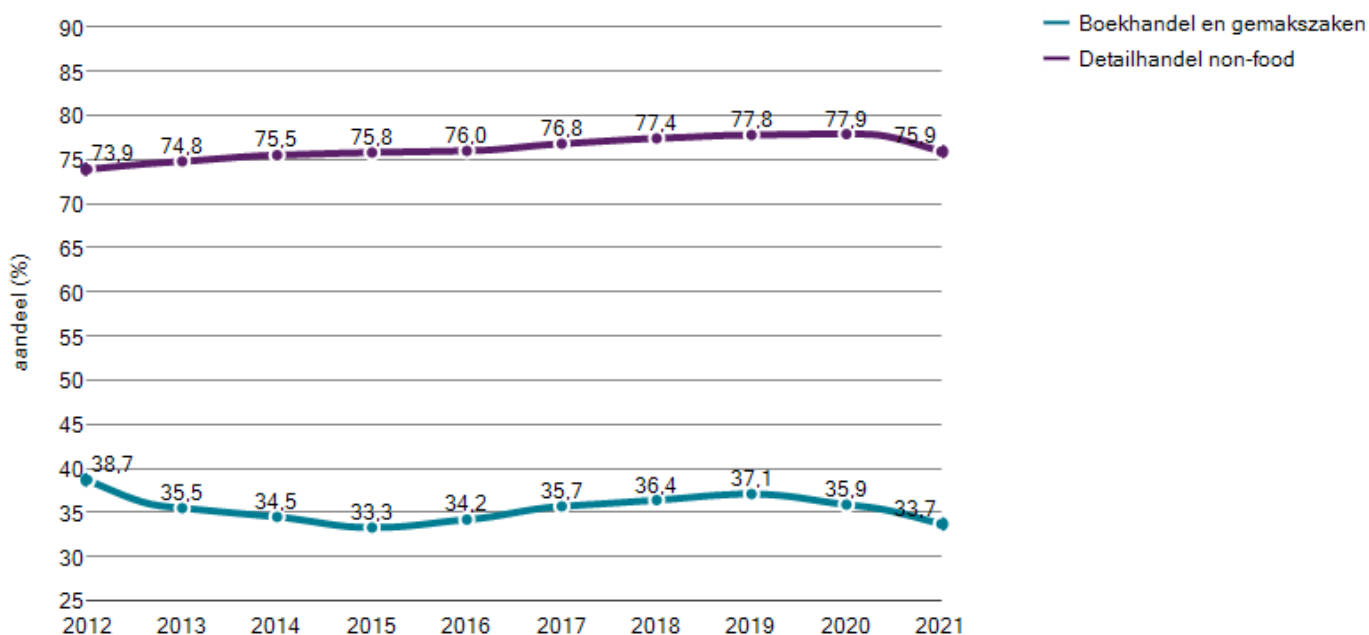

Figuur 19: Werkenden naar omvang werkweek boekhandel en gemakzaken tussen 2012 en 2021

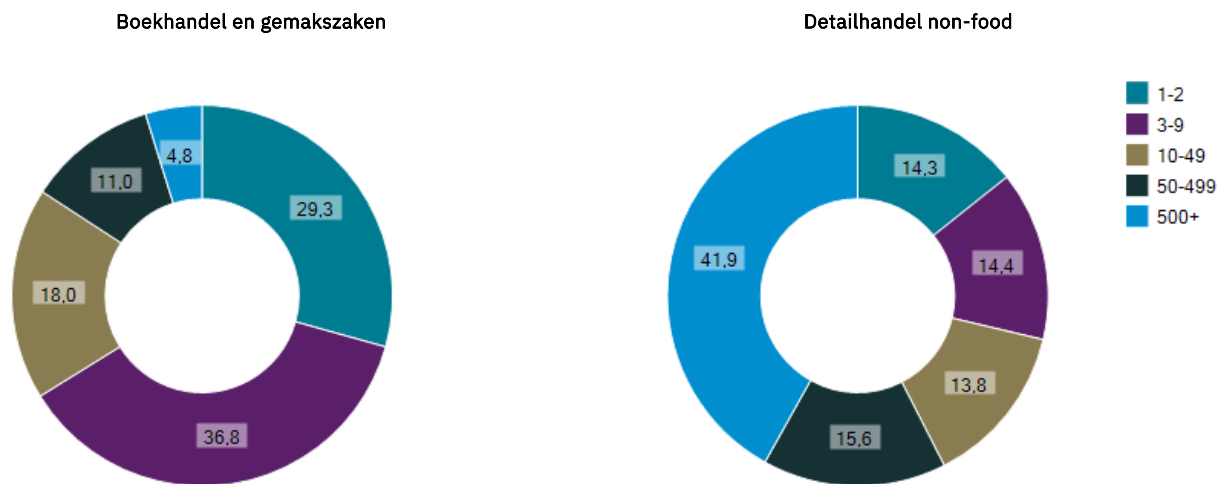

Toelichting: de figuur toont het aantal werkenden verdeeld over 5 klassen met deeltijdpercentages. In de branche boekhandel en gemakzaken werkt bijvoorbeeld 9,2 procent tussen de 0 en 20 procent van een volledige werkweek in 2021. De omvang van de volledige werkweek is gebaseerd op de geldende Collectieve Arbeidsovereenkomst.

Figuur 20: Ontwikkeling aandeel werkenden bij bedrijven met 10+ werkenden boekhandel en gemakszaken en detailhandel non-food

Figuur 21: Werkenden naar bedrijfsgrootte boekhandel en gemakszaken en detailhandel non-food in 2021 (aantal werknemers, in %)

Toelichting: de figuur toont het aantal werkenden verdeeld over 5 klassen van bedrijfsvomvang. In de branche boekhandel en gemakszaken werkt bijvoorbeeld 4,8 procent bij bedrijven met 500 of meer werkenden in 2021.

Tabel 4: Baankenmerken boekhandel en gemakszaken per arbeidsmarktregio in 2021

Arbeidsmarktregio	Aandeel vaste aanstelling (%)	Gemiddeld inkomen (€)	Gemiddelde omvang werkweek (uur)	Aandeel werkzaam bij 10+ bedrijven (%)
Groningen	33,0	25.865	24,4	27,0
Friesland	32,6	25.865	26,2	33,7
Drenthe	35,3	24.070	25,2	14,7
Twente	32,9	26.325	24,9	39,5
Stedendriehoek en Noordwest Veluwe	37,9	26.260	25,5	28,4
Midden-Gelderland	38,2	25.975	23,1	34,5
Rijk van Nijmegen	48,7	26.485	24,2	33,3
Achterhoek	36,7	24.195	24,2	6,7
Rivierenland	34,8	25.015	24,4	8,7
Flevoland	27,7	23.390	22,7	53,2
Gooi en Vechtstreek	45,5	27.690	26,2	39,4
Midden-Utrecht	31,1	27.305	26,4	40,2
Amersfoort	40,9	27.390	26,0	36,4
Noord-Holland Noord	44,0	26.095	24,5	45,0
Zaanstreek/Waterland	36,6	25.845	25,2	19,5
Groot Amsterdam	33,1	26.310	25,4	42,8
Holland Rijnland	40,9	26.755	23,4	46,2
Midden-Holland	40,9	24.020	23,1	22,7
Haaglanden	33,3	28.390	28,7	20,6
Rijnmond	36,9	27.355	27,1	33,8
Drechtsteden	40,5	27.255	26,2	13,5
Zeeland	34,9	25.590	25,6	36,5
West-Brabant	41,1	28.240	26,5	24,7
Midden-Brabant	38,5	27.230	23,5	21,2
Noordoost-Brabant	36,1	28.210	26,6	23,0
Zuidoost-Brabant	47,1	28.365	25,1	38,2
Noord-Limburg	30,0	23.865	23,4	30,0
Zuid-Limburg	32,3	27.155	27,9	24,2
Helmond-De Peel	27,3	26.415	25,9	13,6
Midden-Limburg	34,6	27.020	25,1	7,7
Zuid-Holland Centraal	41,7	27.020	25,1	7,7
Gorinchem	38,9	23.165	25,3	11,1
Regio Zwolle	40,3	23.280	24,6	36,1
Zuid-Kennemerland en IJmond	37,9	27.790	25,4	37,9
FoodValley	42,6	25.355	23,1	46,3
Totaal	36,8	26.480	25,4	33,7

Toelichting: Indien een punt of streep getoond wordt dan valt de data onder de drempelwaarde.

Arbeidsmarktstatistieken – werknemers en zelfstandigen

In deze paragraaf worden persoons- en baankenmerken verbijzonderd naar de groepen werknemers (inclusief oproepkrachten en stagiaires) en zelfstandigen (inclusief dga's).

Tabel 5, werknemers

	2013	2016	2019	2021
Boekhandel en gemakzaken				
Aantal werkenden (in personen)	10.000	9.105	8.815	8.230
Gemiddelde leeftijd (in jaren)	38,6	38,6	39,4	39,5
Aandeel mannen (in %)	20,1	20,0	20,2	19,0
Gemiddeld bruto jaarinkomen per fte (nominaal)	20.765	20.975	22.580	23.360
Gemiddelde duur werkweek (in uren)	21,3	20,8	20,4	20,3
Aandeel flexibele arbeidsovereenkomst (in %)	38,0	42,8	45,6	49,9
Detailhandel non-food				
Aantal werkenden (in personen)	307.985	302.150	306.830	298.265
Gemiddelde leeftijd (in jaren)	33,9	33,8	34,2	34,4
Aandeel mannen (in %)	30,7	31,7	32,1	33,3
Gemiddeld bruto jaarinkomen per fte (nominaal)	23.660	23.215	25.065	26.070
Gemiddelde duur werkweek (in uren)	23,1	23,3	23,3	23,4
Aandeel flexibele arbeidsovereenkomst (in %)	44,6	50,6	52,8	50,9

Tabel 6, zelfstandigen

	2013	2016	2019	2021
Boekhandel en gemakzaken				
Aantal werkenden (in personen)	3.865	3.525	3.110	3.575
Gemiddelde leeftijd (in jaren)	50,9	52,0	52,7	53,8
Aandeel mannen (in %)	56,0	56,0	56,9	57,2
Gemiddeld bruto jaarinkomen per fte (nominaal)	28.475	31.860	32.660	34.225
Gemiddelde duur werkweek (in uren)	31,5	32,2	32,5	37,2
Aandeel flexibele arbeidsovereenkomst (in %)	92,6	92,9	93,1	93,7
Detailhandel non-food				
Aantal werkenden (in personen)	55.125	51.455	46.915	53.325
Gemiddelde leeftijd (in jaren)	49,4	50,4	51,5	52,7
Aandeel mannen (in %)	56,7	56,7	57,3	57,3
Gemiddeld bruto jaarinkomen per fte (nominaal)	28.035	31.110	33.620	34.655
Gemiddelde duur werkweek (in uren)	30,1	31,0	31,7	35,6
Aandeel flexibele arbeidsovereenkomst (in %)	86,4	86,6	85,9	86,9

Tabel 7, werknemers

	2013	2016	2019	2021
Boekhandel en gemakzaken				
Aantal werkenden (personen)	10.000	9.105	8.815	8.230
Aantal werkenden 55+ (personen)	1.770	1.780	2.015	2.020
Aandeel werkenden 55+ (%)	17,7	19,5	22,9	24,5
Uitstroom 55+ (personen)	385	240	300	325
Aandeel uitstroom 55+ (% t.o.v. aantal werkenden 55+)	21,8	13,5	14,9	16,1
Detailhandel non-food				
Aantal werkenden (personen)	307.985	302.150	306.830	298.265
Aantal werkenden 55+ (personen)	31.975	32.475	38.730	41.255
Aandeel werkenden 55+ (%)	10,4	10,7	12,6	13,8
Uitstroom 55+ (personen)	6.030	5.540	5.520	5.820
Aandeel uitstroom 55+ (% t.o.v. aantal werkenden 55+)	18,9	17,1	14,3	14,1

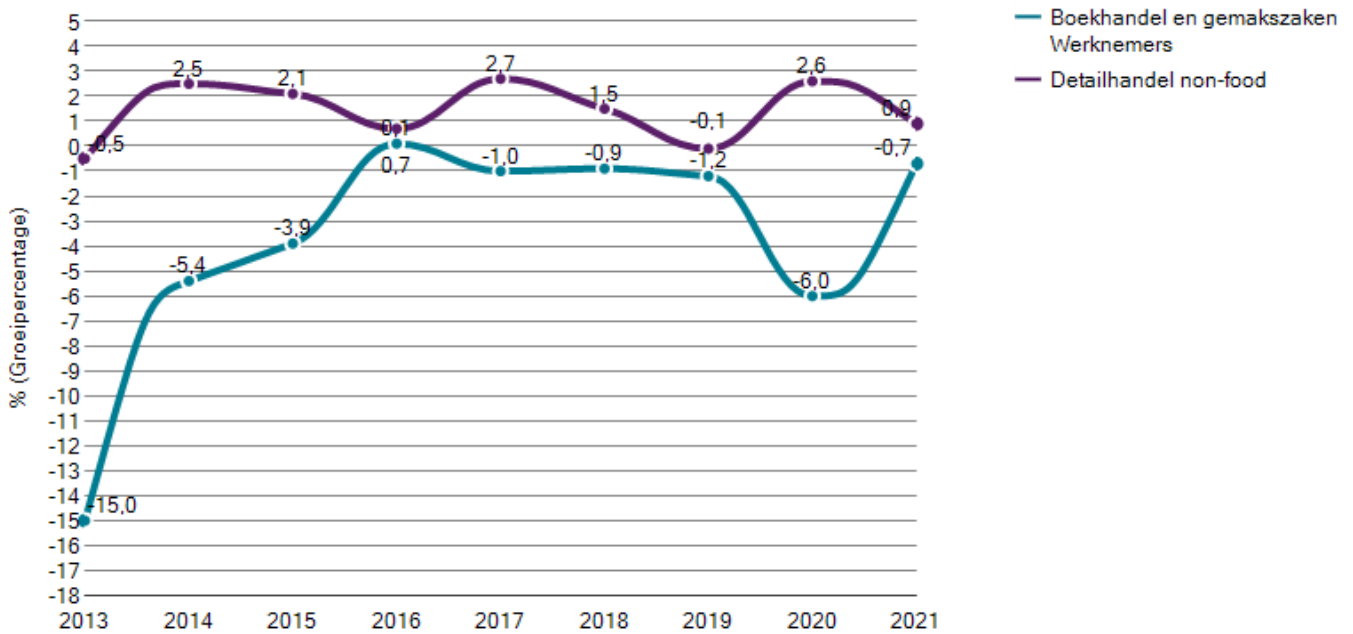
Tabel 8, zelfstandigen

	2013	2016	2019	2021
Boekhandel en gemakzaken				
Aantal werkenden (personen)	3.865	3.525	3.110	3.575
Aantal werkenden 55+ (personen)	1.495	1.530	1.445	1.820
Aandeel werkenden 55+ (%)	38,7	43,4	46,5	50,9
Uitstroom 55+ (personen)	135	150	180	0
Aandeel uitstroom 55+ (% t.o.v. aantal werkenden 55+)	9,0	9,8	12,5	0,0
Detailhandel non-food				
Aantal werkenden (personen)	55.125	51.455	46.915	53.325
Aantal werkenden 55+ (personen)	18.135	18.730	19.125	24.375
Aandeel werkenden 55+ (%)	32,9	36,4	40,8	45,7
Uitstroom 55+ (personen)	2.060	1.955	1.980	120
Aandeel uitstroom 55+ (% t.o.v. aantal werkenden 55+)	11,4	10,4	10,4	0,5

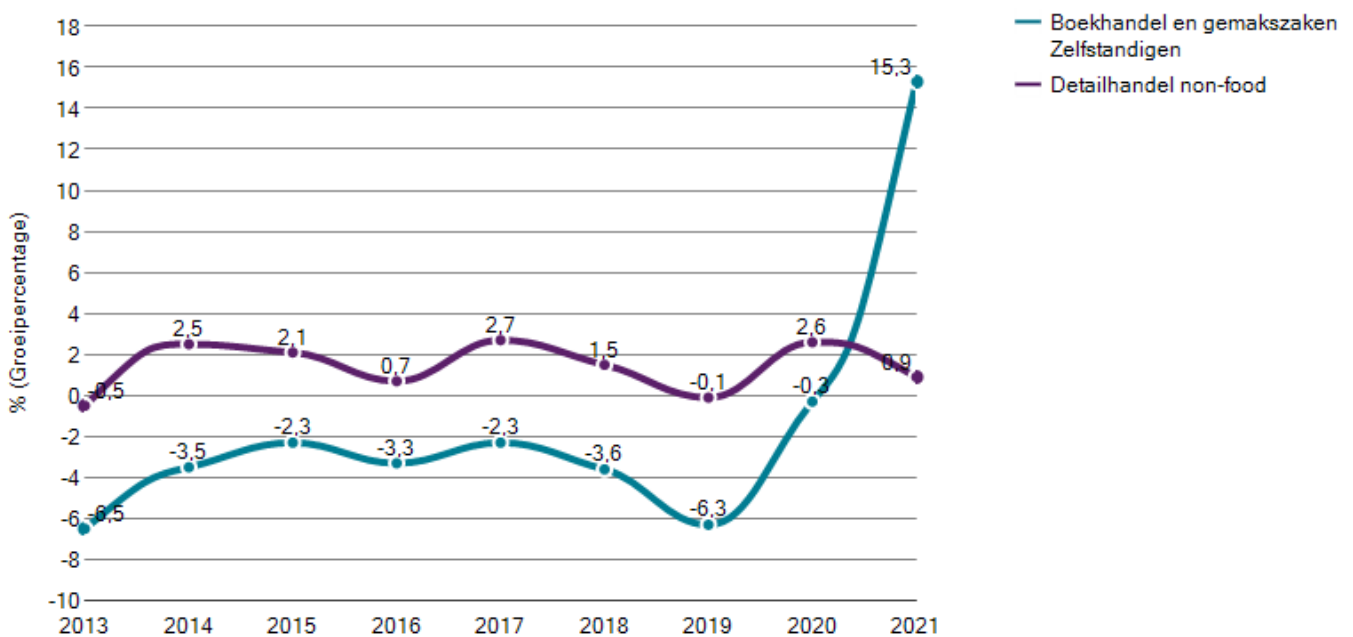
Opmerking: De registratie van de uitstroom in de groep "zelfstandigen" in 2021 is onvolledig en om deze reden weggelaten.

Omvang en dynamiek

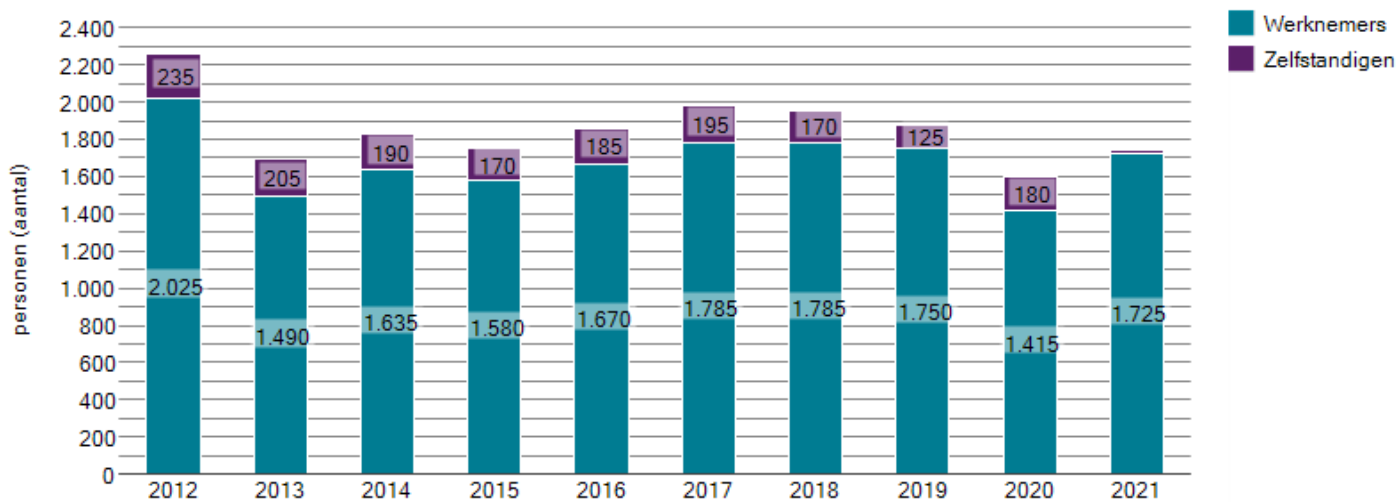
Figuur 22: Relatieve ontwikkeling (jaar op jaar) van het aantal werkenden boekhandel en gemakzaken en detailhandel non-food, werknemers

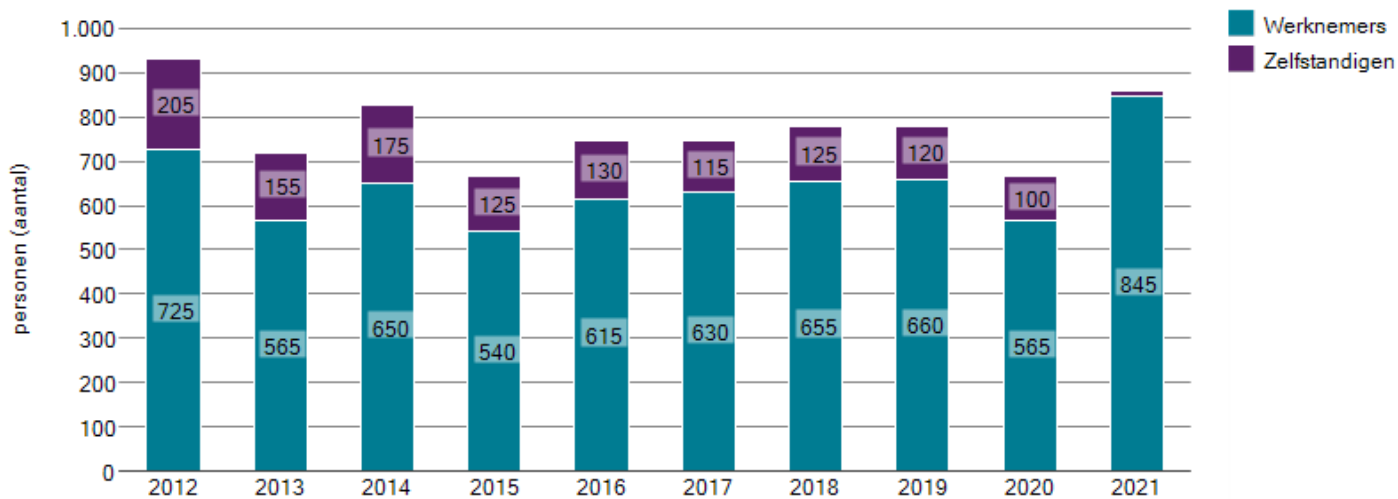
Figuur 23: Relatieve ontwikkeling (jaar op jaar) van het aantal werkenden boekhandel en gemakzaken en detailhandel non-food, zelfstandigen

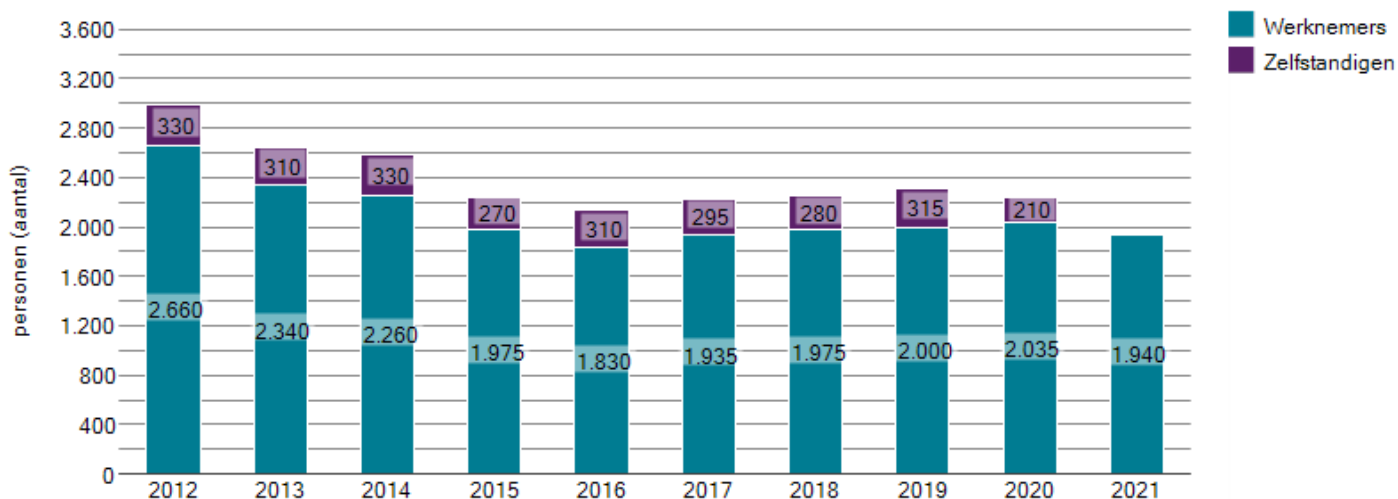
Figuur 24: Instroom boekhandel en gemakzaken

Figuur 25: Doorstroom boekhandel en gemakzaken

Figuur 26: Uitstroom boekhandel en gemakzaken

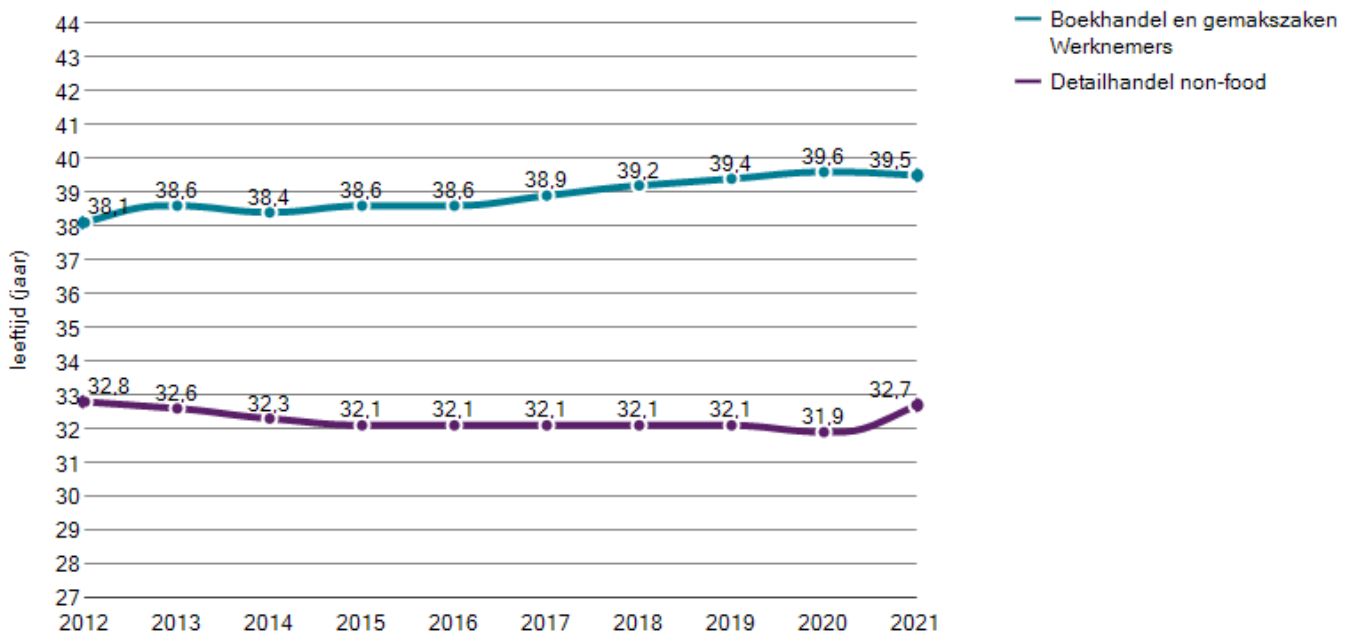

Opmerking: De registratie van instroom, doorstroom en uitstroom in de groep "zelfstandigen" in 2021 is onvolledig en om deze reden weggelaten.

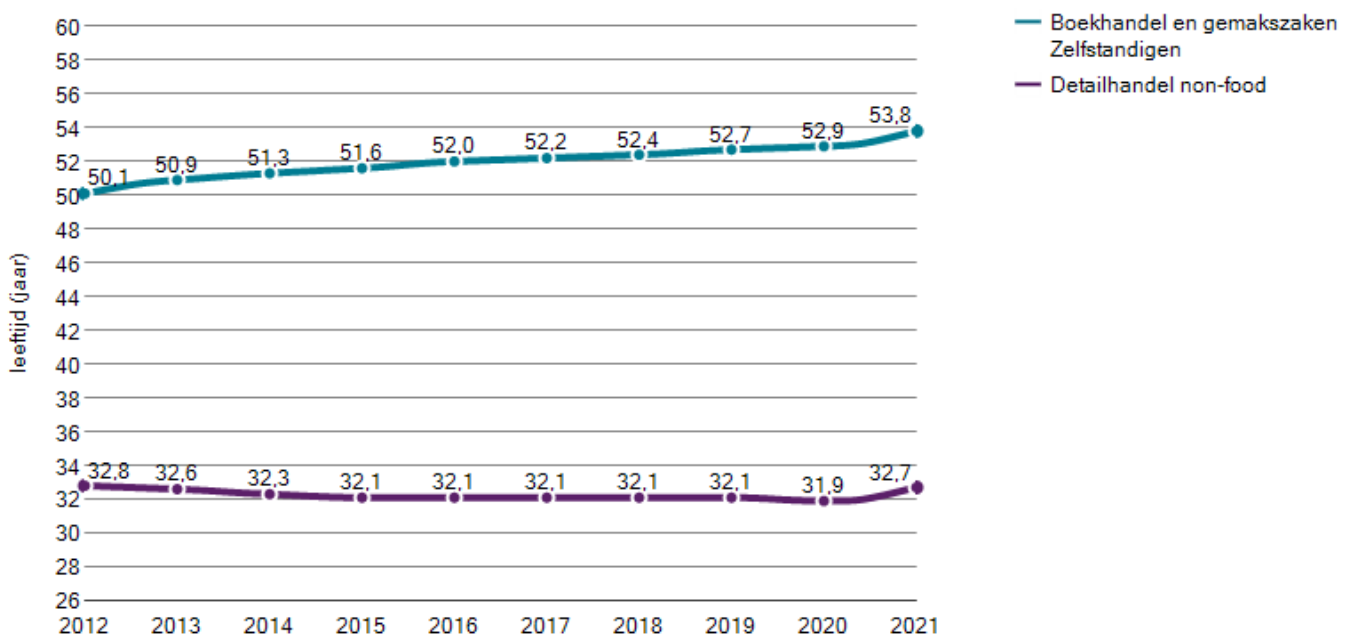
Persoonskenmerken

In deze paragraaf wordt nadere informatie gegeven over persoonskenmerken voor werknemers en zelfstandigen in de branche boekhandel en gemakzaken in vergelijking met de subsector detailhandel non-food. Gemiddelde waarden in deze paragraaf zijn gebaseerd op het aantal werkenden. Deze waarden kunnen afwijken van de waarden in de tabellen 5 en 6, die zijn gebaseerd op het aantal fte.

Figuur 27: Gemiddelde leeftijd werkenden boekhandel en gemakzaken en detailhandel non-food, werknemers

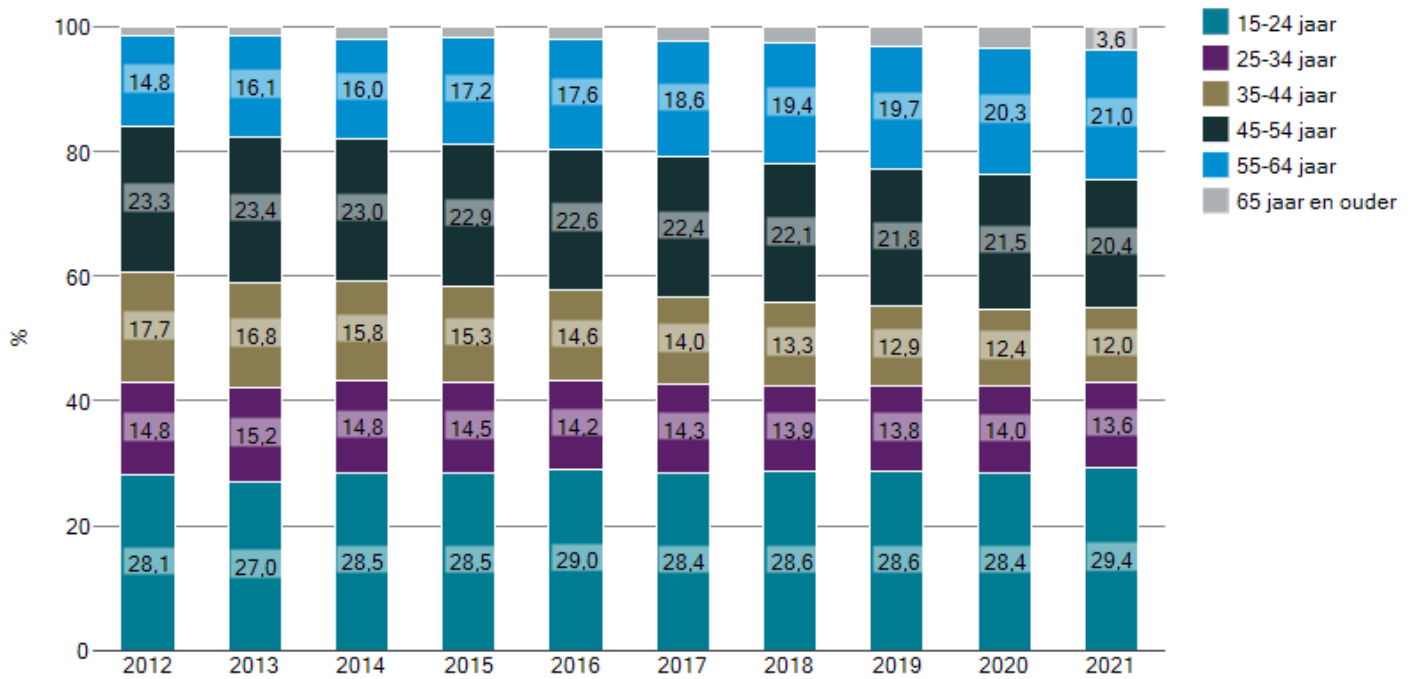

Figuur 28: Gemiddelde leeftijd werkenden boekhandel en gemakzaken en detailhandel non-food, zelfstandigen

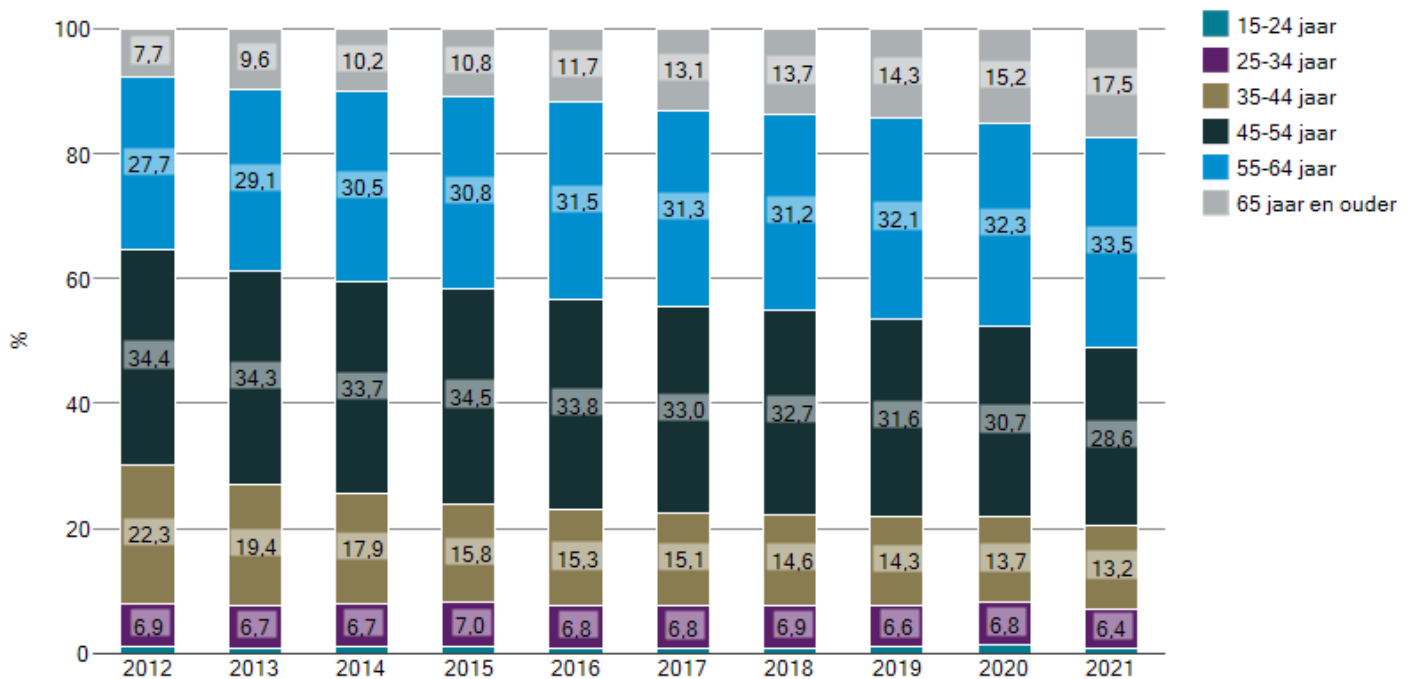

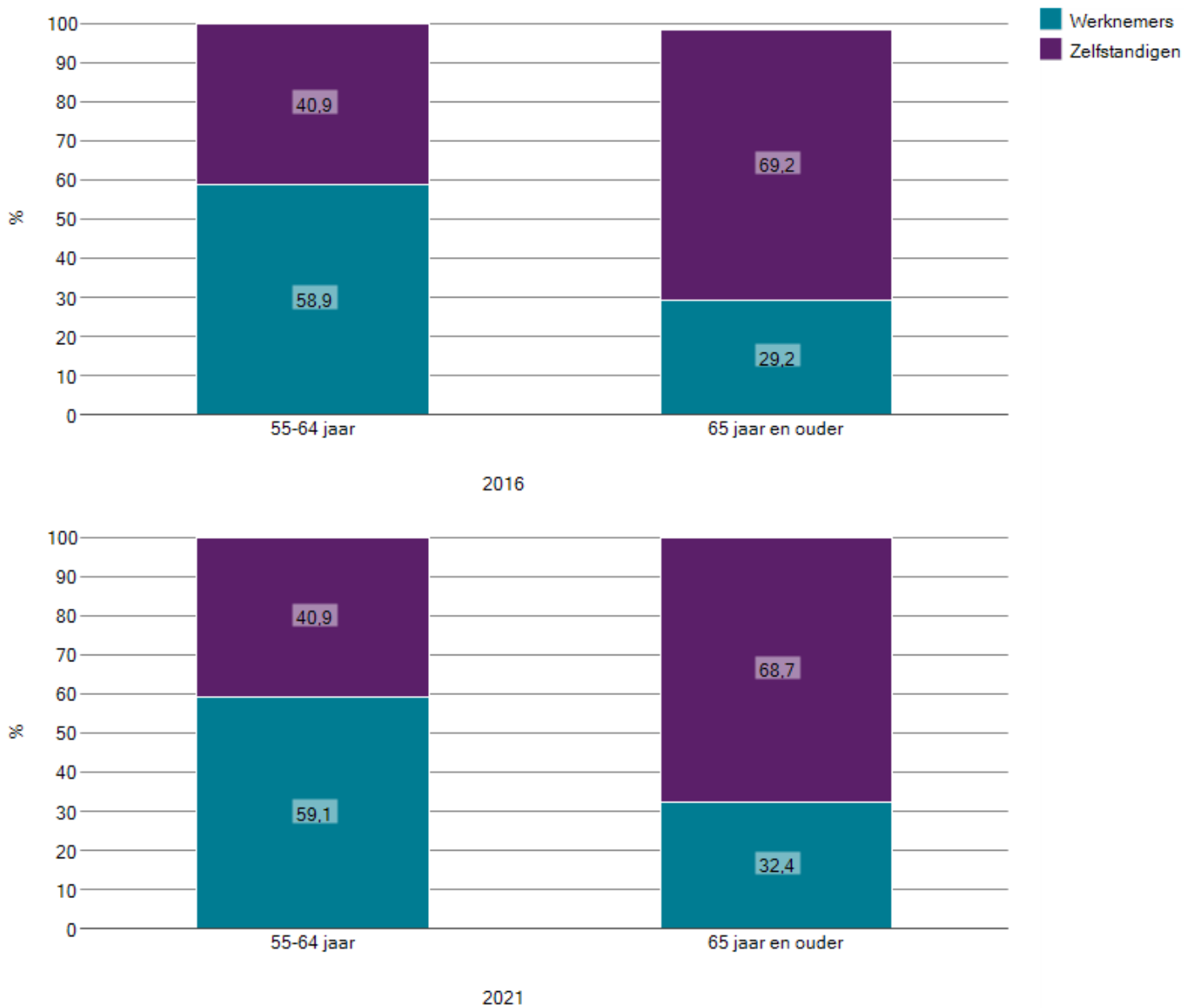
Figuur 29: Werkenden naar leeftijdsklasse boekhandel en gemakzaken, werknemers

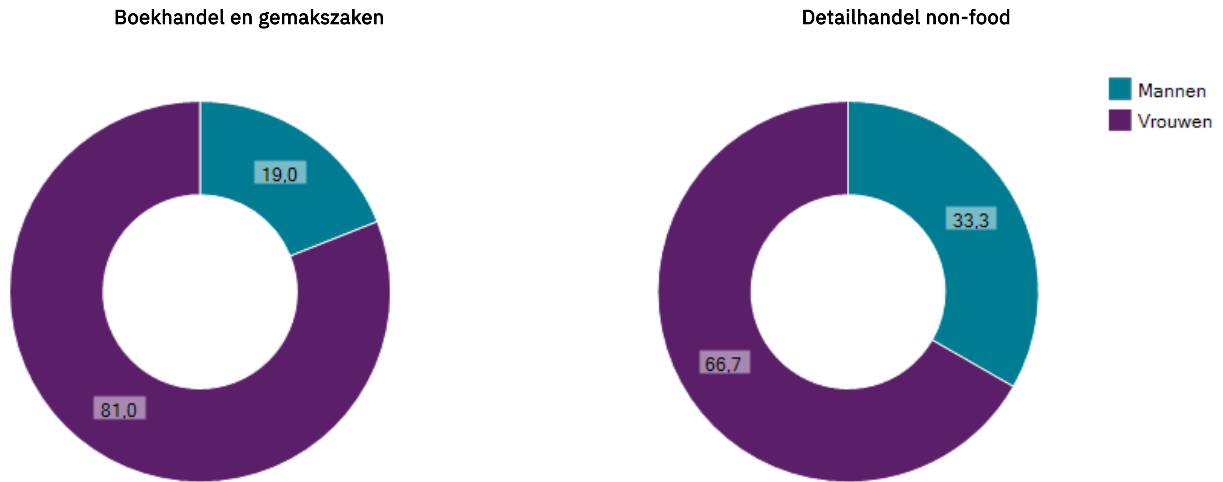
Figuur 30: Werkenden naar leeftijdsklasse boekhandel en gemakzaken, zelfstandigen

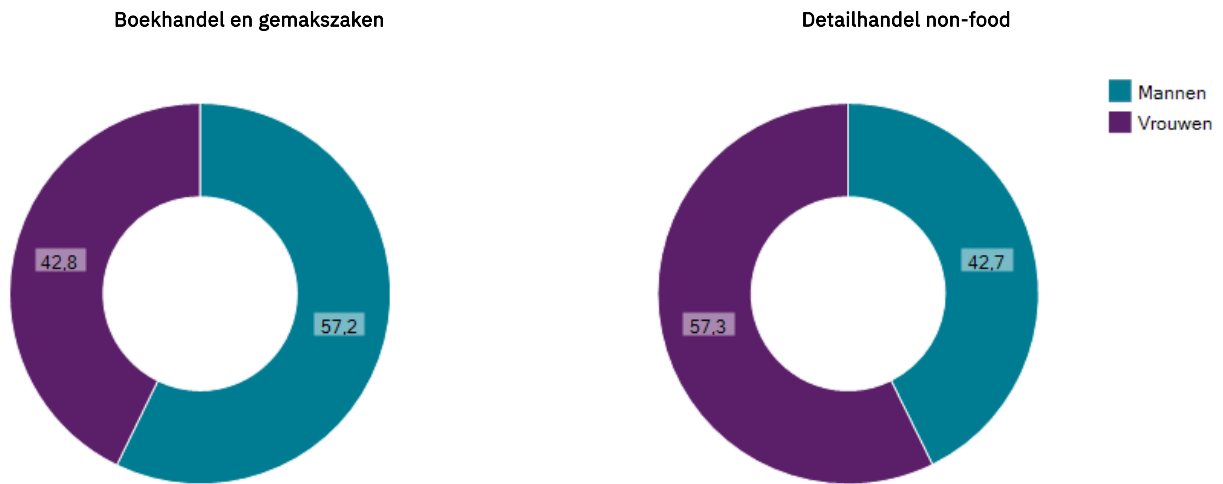
Figuur 31: Werkenden 55 jaar en ouder boekhandel en gemakzaken

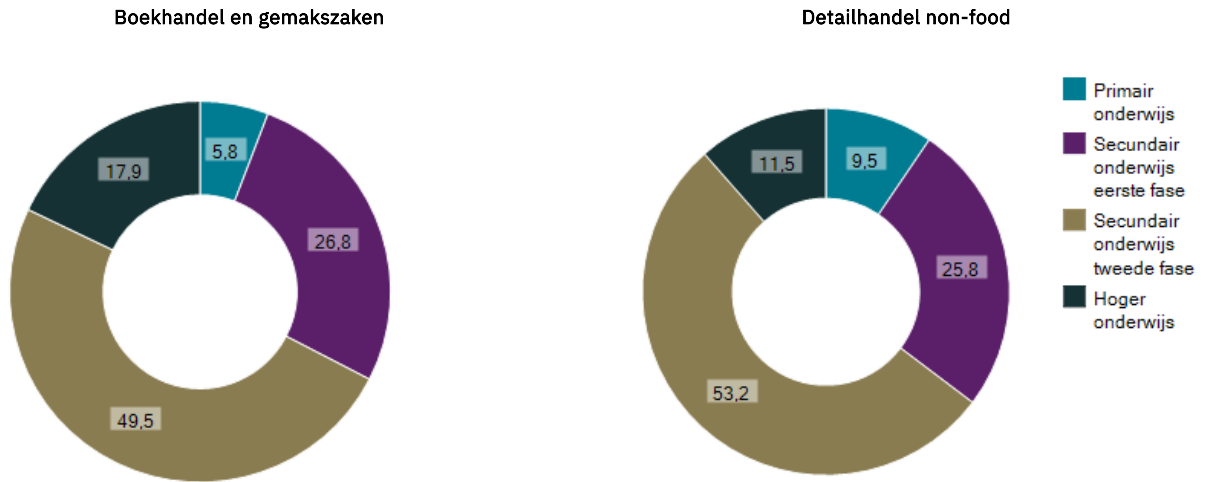
Figuur 32: Werkenden naar geslacht boekhandel en gemakzaken en detailhandel non-food in 2021 (werknemers, in %)

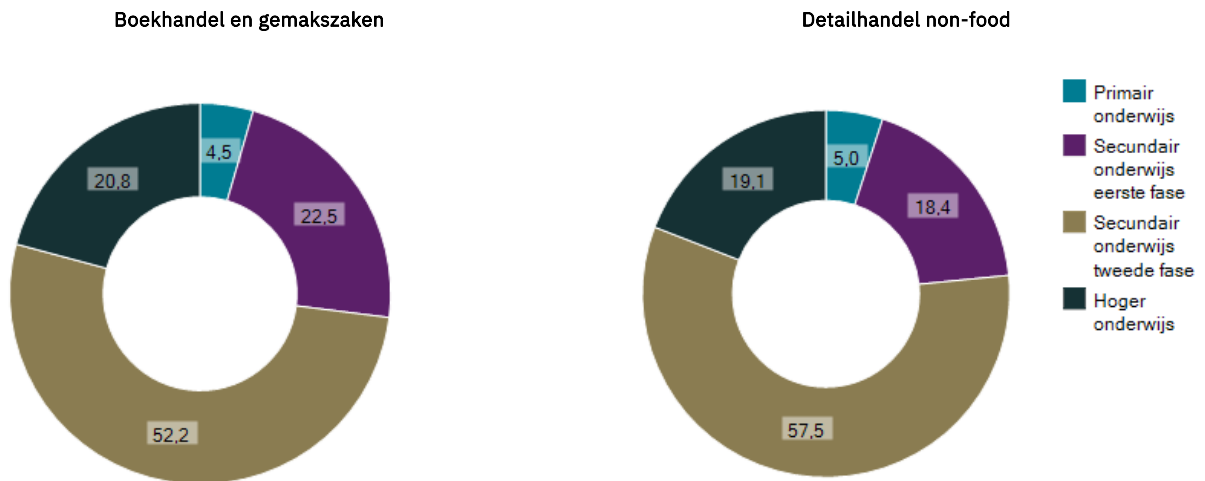
Figuur 33: Werkenden naar geslacht boekhandel en gemakzaken en detailhandel non-food in 2021 (zelfstandigen, in %)

Figuur 34: Werkenden naar opleidingsniveau boekhandel en gemakzaken en detailhandel non-food in 2021 (werknemers, in %)

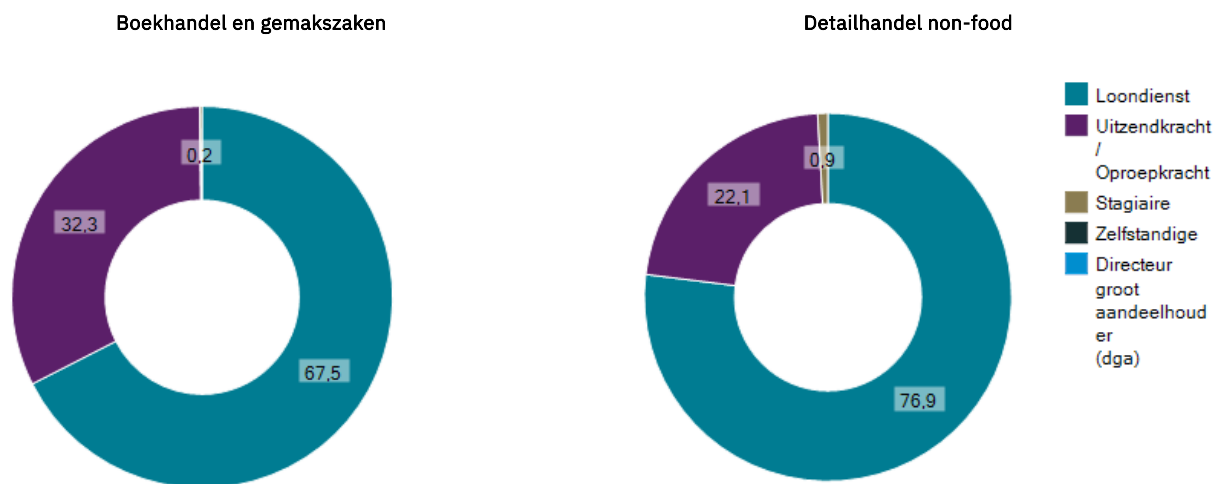
Figuur 35: Werkenden naar opleidingsniveau boekhandel en gemakzaken en detailhandel non-food in 2021 (zelfstandigen, in %)

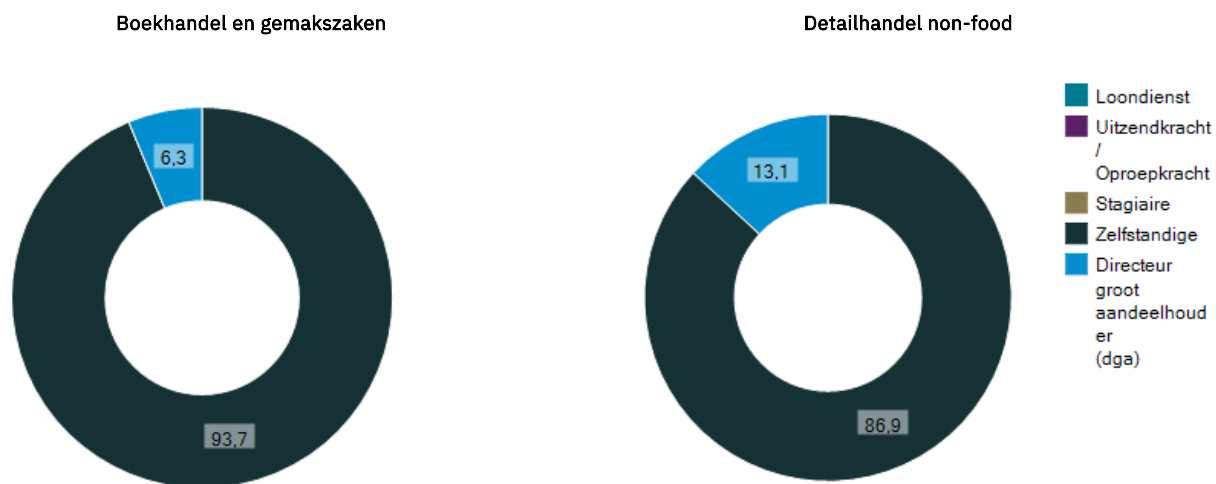
Baankenmerken

In deze paragraaf wordt nadere informatie gegeven over baankenmerken voor werknemers en zelfstandigen in de branche boekhandel en gemakzaken in vergelijking met de subsector detailhandel non-food. Gemiddelde waarden in deze paragraaf zijn gebaseerd op het aantal werkenden. Deze waarden kunnen afwijken van de waarden in de tabellen 5 en 6, die zijn gebaseerd op het aantal fte.

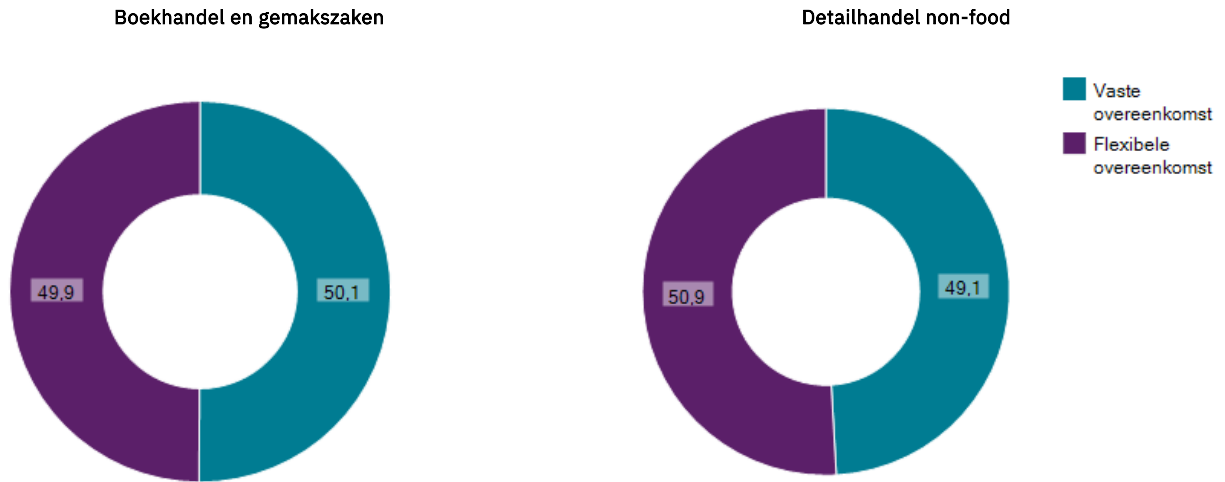
Figuur 36: Werkenden naar aanstelling boekhandel en gemakzaken en detailhandel non-food in 2021 (werknemers, in %)

Figuur 37: Werkenden naar aanstelling boekhandel en gemakzaken en detailhandel non-food in 2021 (zelfstandigen, in %)

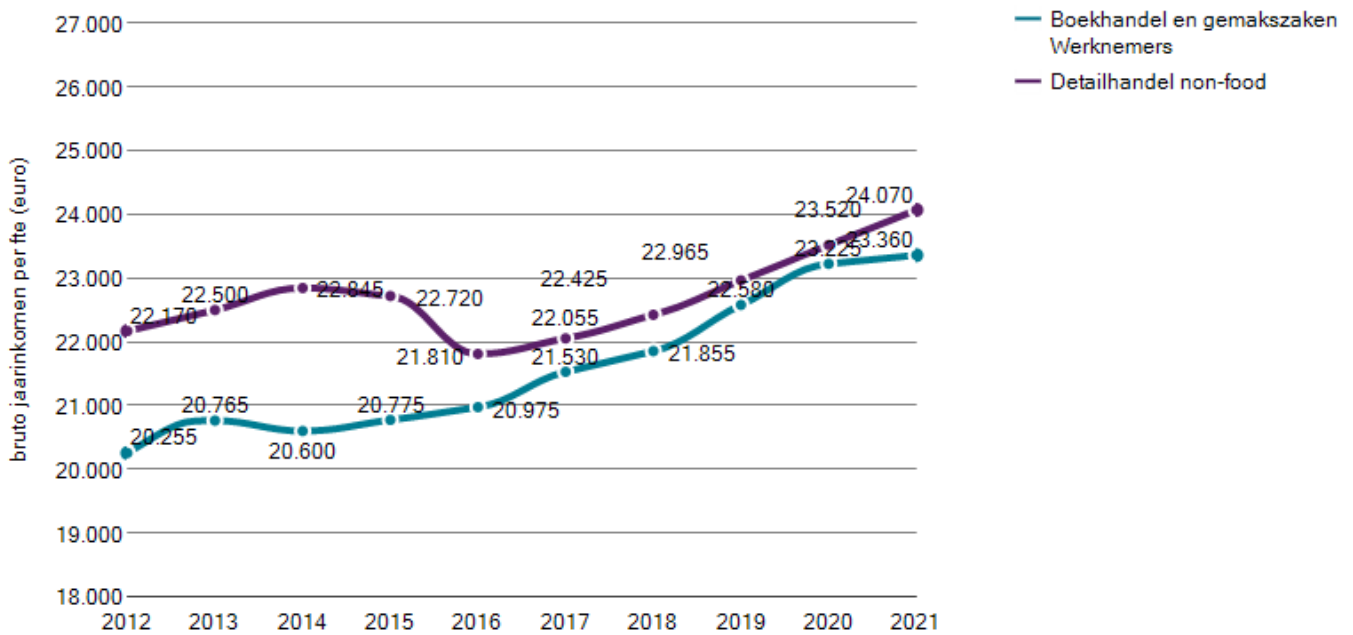
Figuur 38: Werkenden naar type arbeidsovereenkomst boekhandel en gemakzaken en detailhandel non-food in 2021 (werknemers, in %)

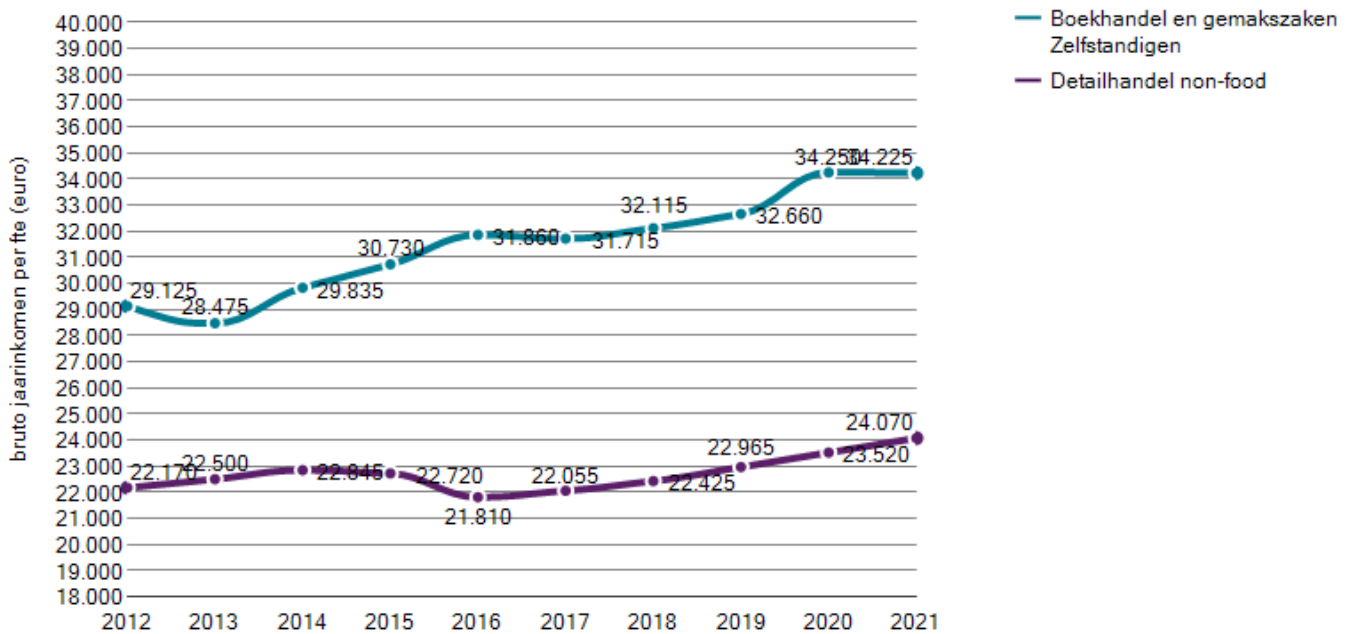
Figuur 39: Werkenden naar type arbeidsovereenkomst boekhandel en gemakzaken en detailhandel non-food in 2021 (zelfstandigen, in %)

Figuur 40: Gemiddeld bruto jaarinkomen per fte boekhandel en gemakzaken en detailhandel non-food (werknemers, nominaal)

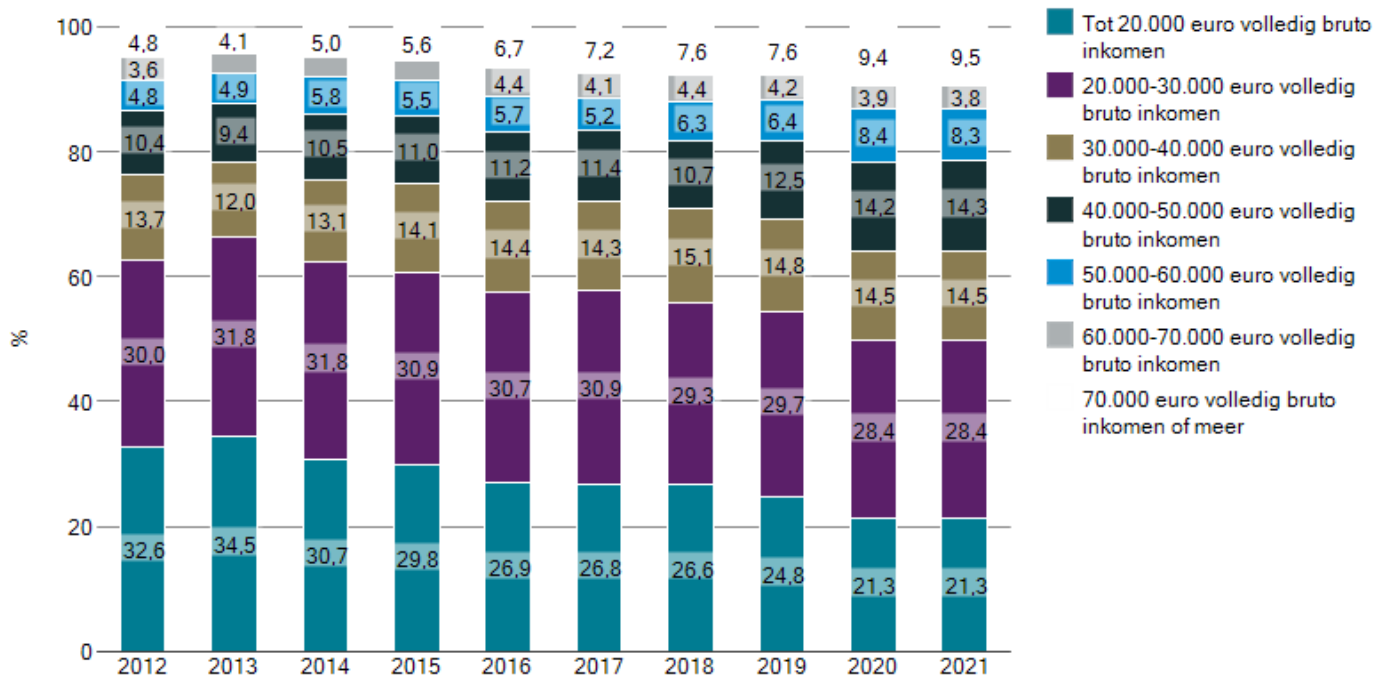
Figuur 41: Gemiddeld bruto jaarinkomen per fte boekhandel en gemakzaken en detailhandel non-food (zelfstandigen, nominaal)

Figuur 42: Werkenden naar inkomensklasse boekhandel en gemakzaken (werknemers, nominaal)

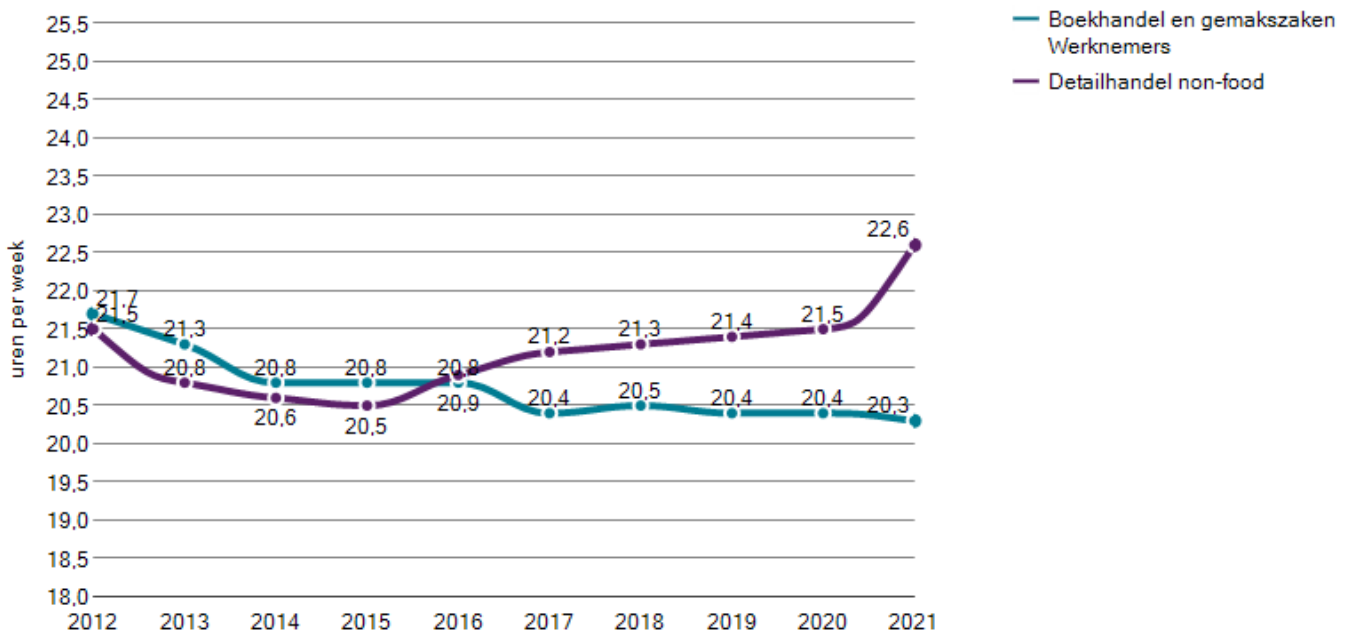

Figuur 43: Werkenden naar inkomensklasse boekhandel en gemakzaken (zelfstandigen, nominaal)

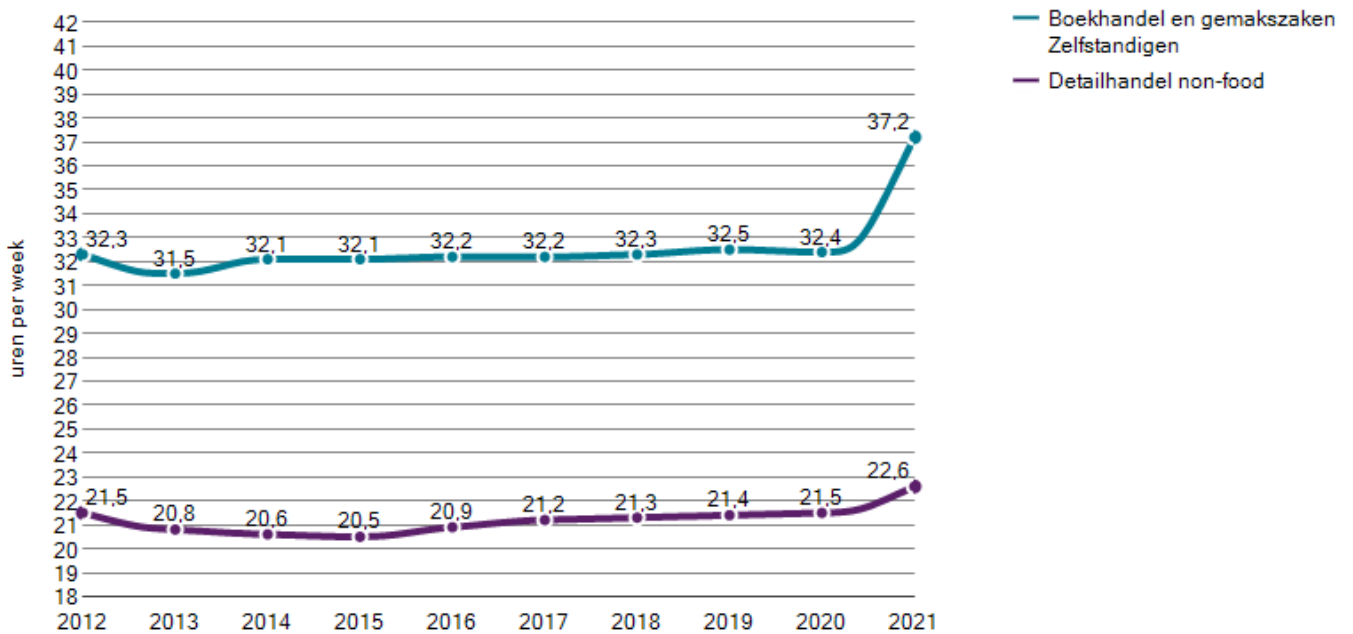

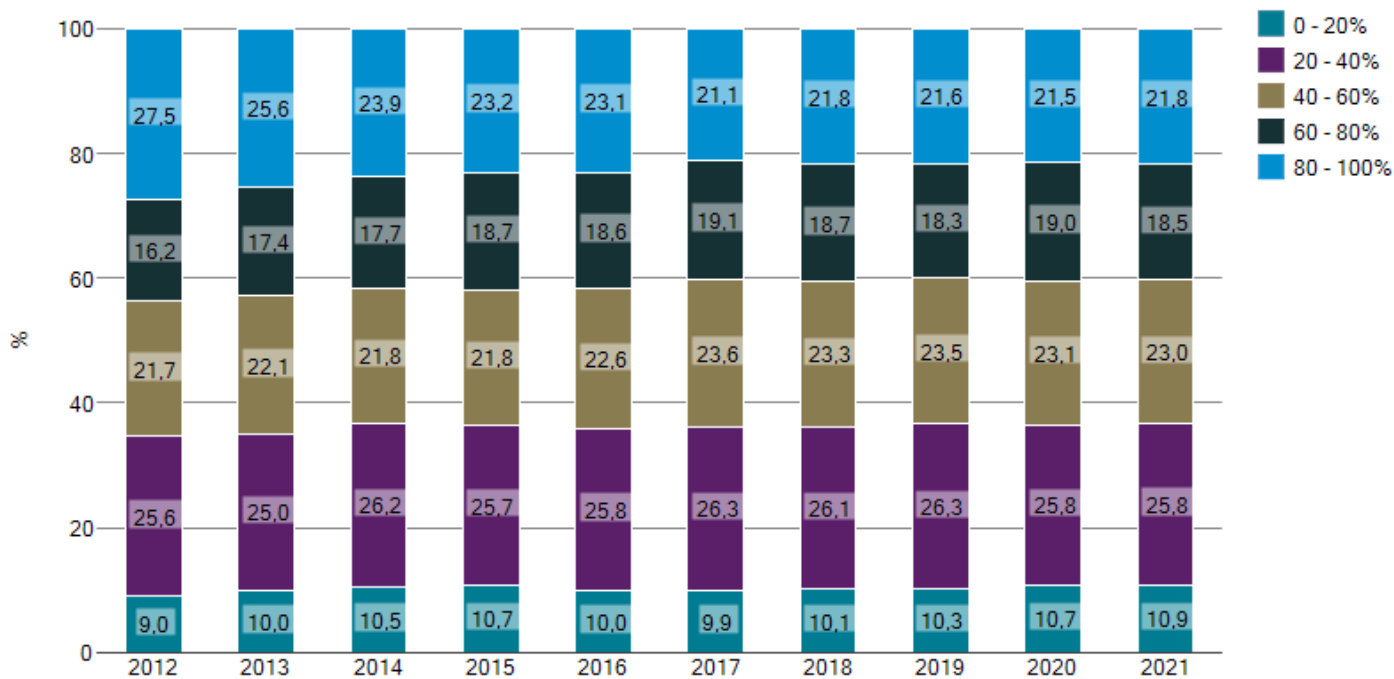
Figuur 44: Ontwikkeling gemiddelde omvang werkweek boekhandel en gemakzaken en detailhandel non-food, werknemers

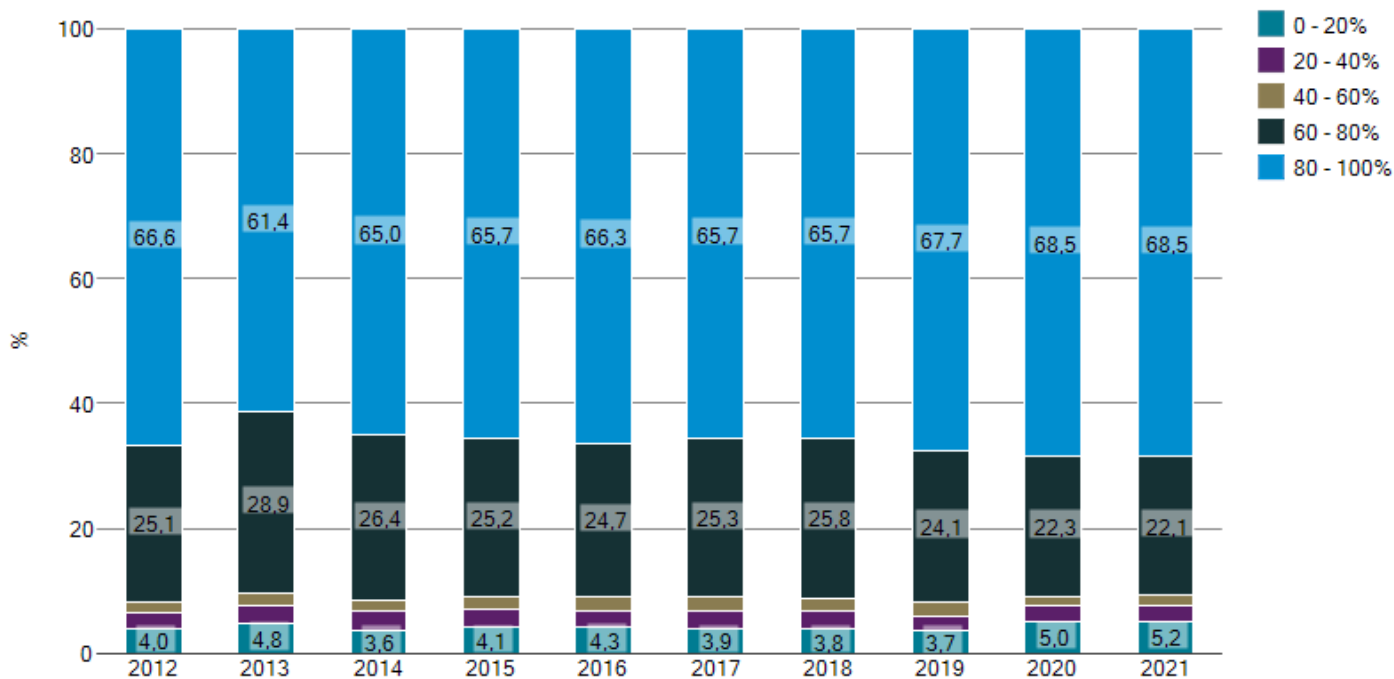
Figuur 45: Ontwikkeling gemiddelde omvang werkweek boekhandel en gemakzaken en detailhandel non-food , zelfstandigen

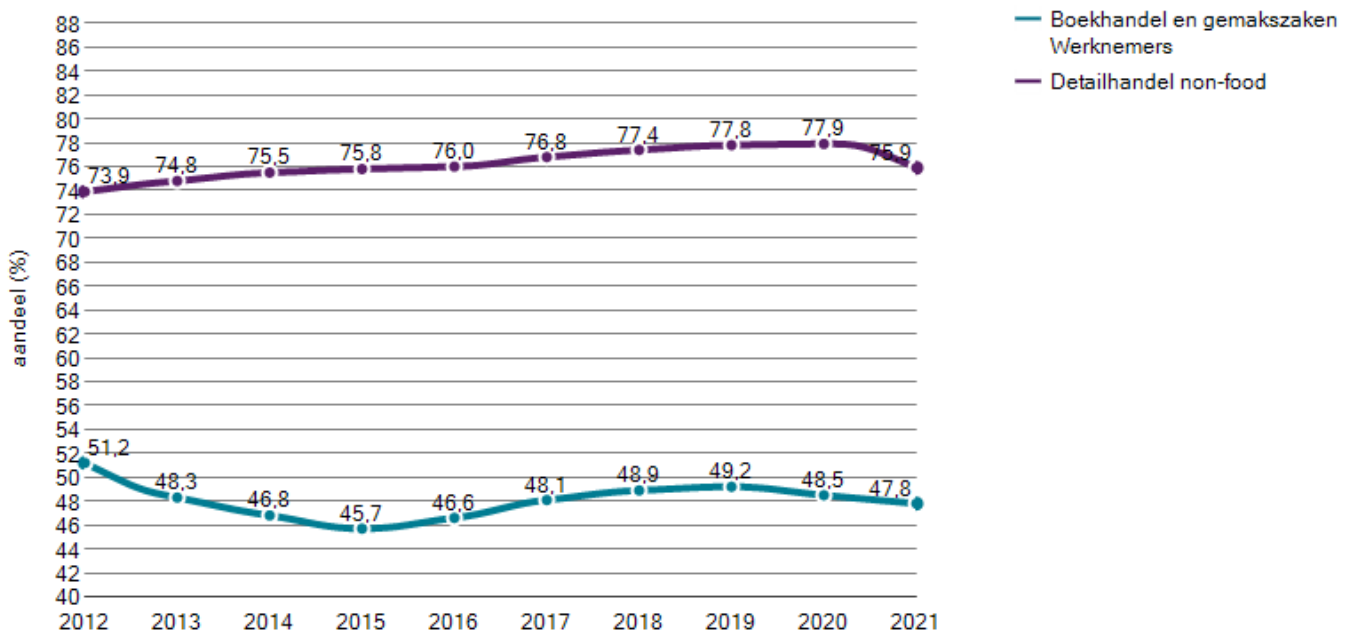
Figuur 46: Werkenden naar omvang werkweek boekhandel en gemakzaken tussen 2012 en 2021, werknemers

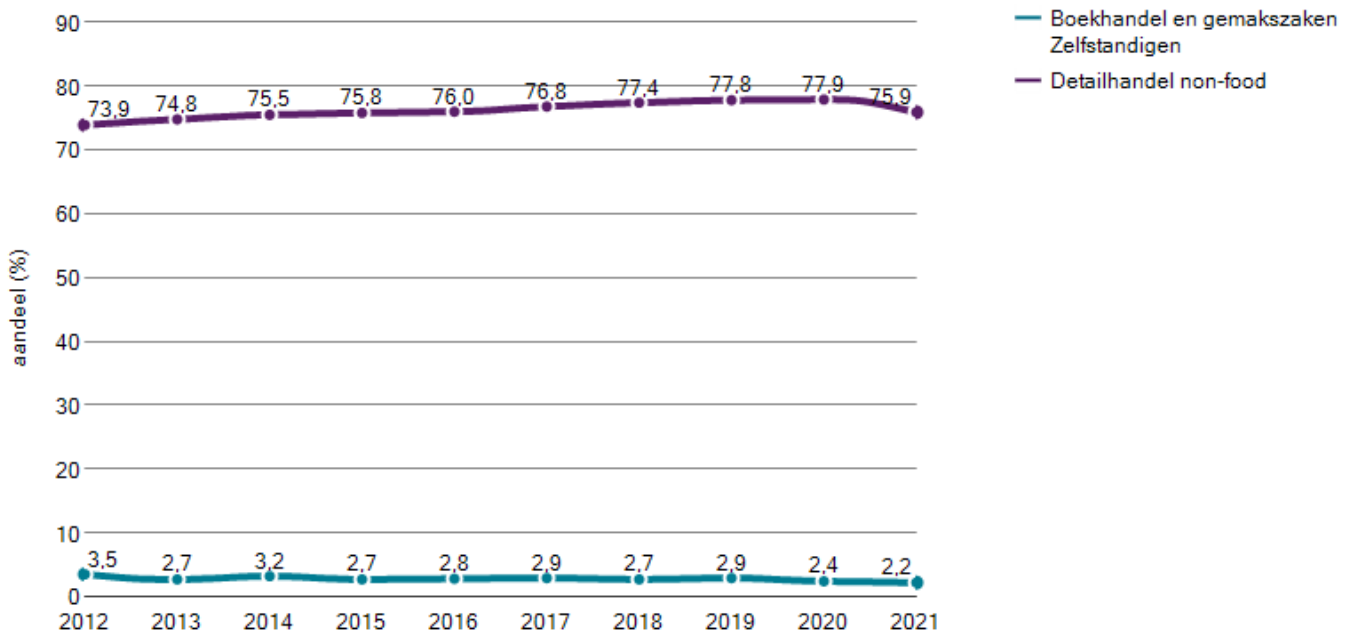
Figuur 47: Werkenden naar omvang werkweek boekhandel en gemakzaken tussen 2012 en 2021, zelfstandigen

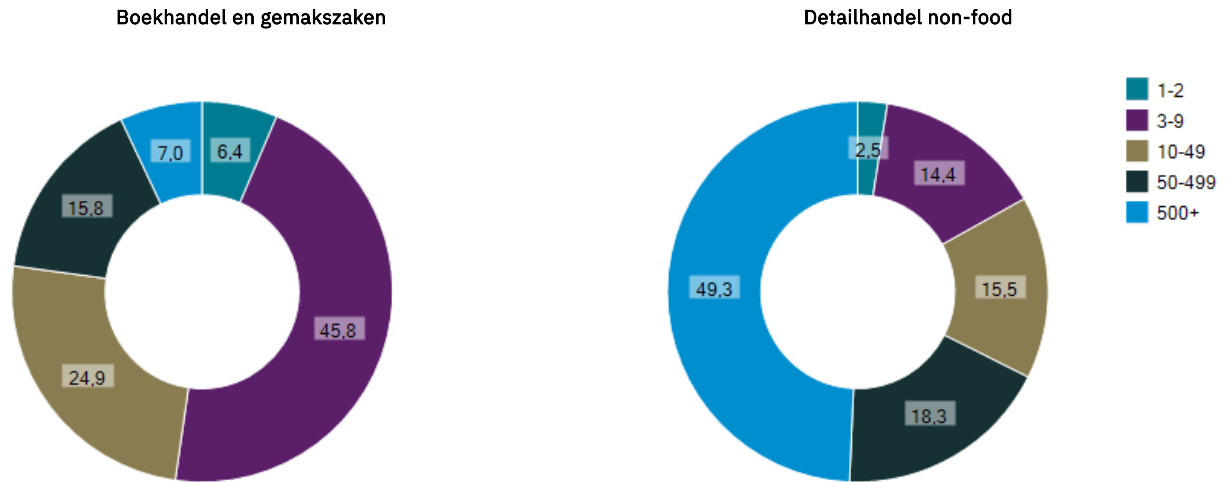
Figuur 48: Ontwikkeling aandeel werkenden bij bedrijven met 10+ werkenden boekhandel en gemakzaken en detailhandel non-food, werknemers

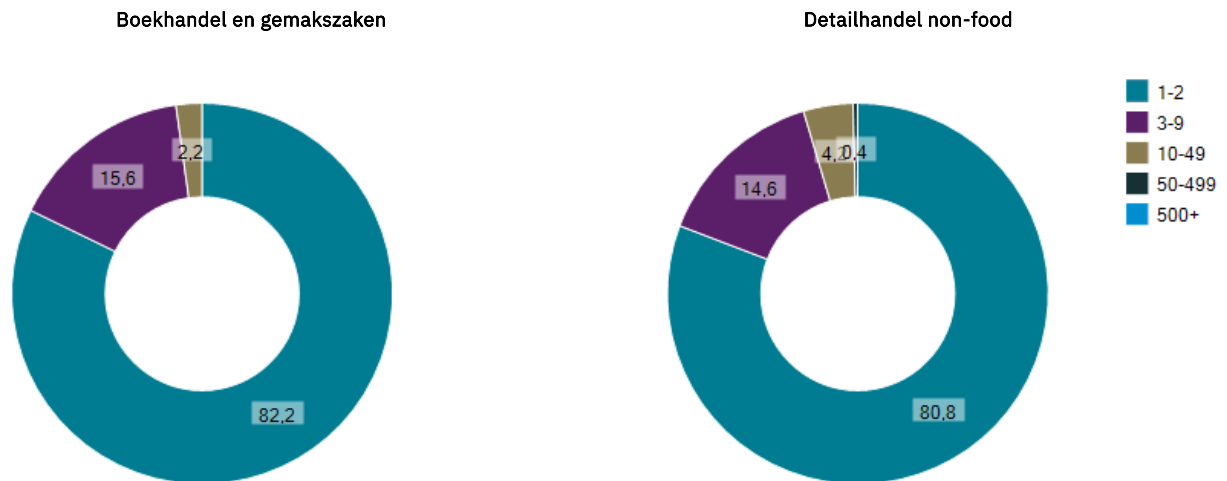
Figuur 49: Ontwikkeling aandeel werkenden bij bedrijven met 10+ werkenden boekhandel en gemakzaken en detailhandel non-food, zelfstandigen

Figuur 50: Werkenden naar bedrijfsgrootte boekhandel en gemakzaken en detailhandel non-food in 2021 (werknemers, in %)

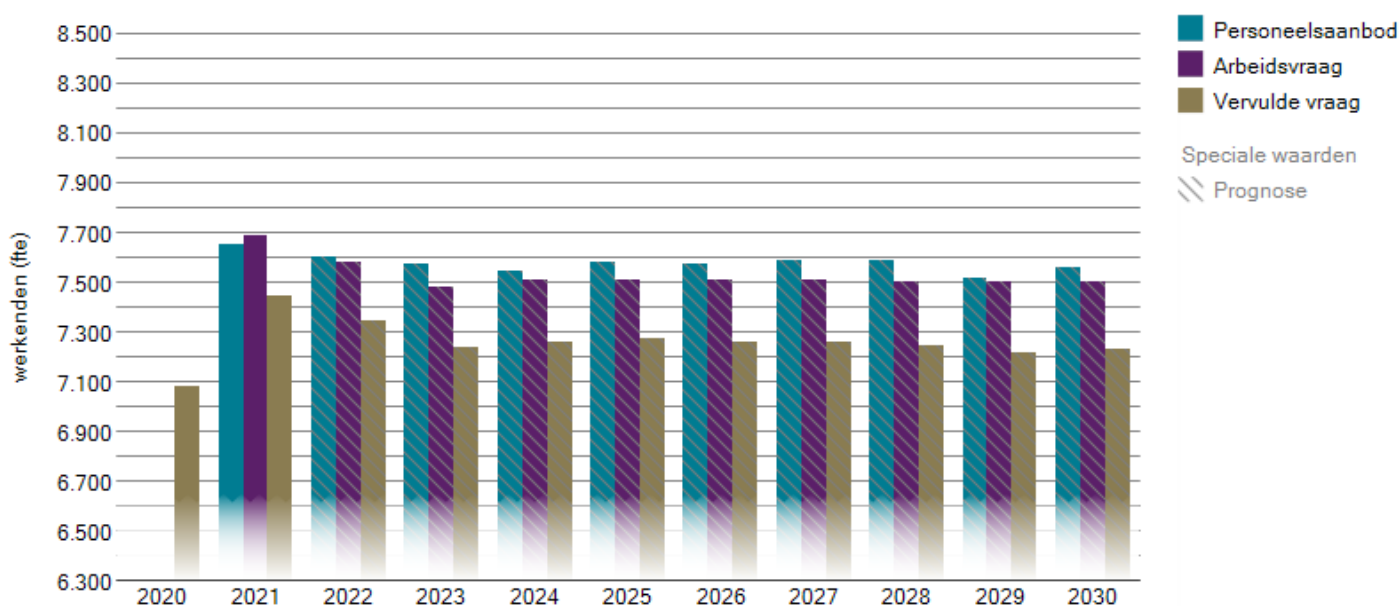
Figuur 51: Werkenden naar bedrijfsgrootte boekhandel en gemakzaken en detailhandel non-food in 2021 (zelfstandigen, in %)

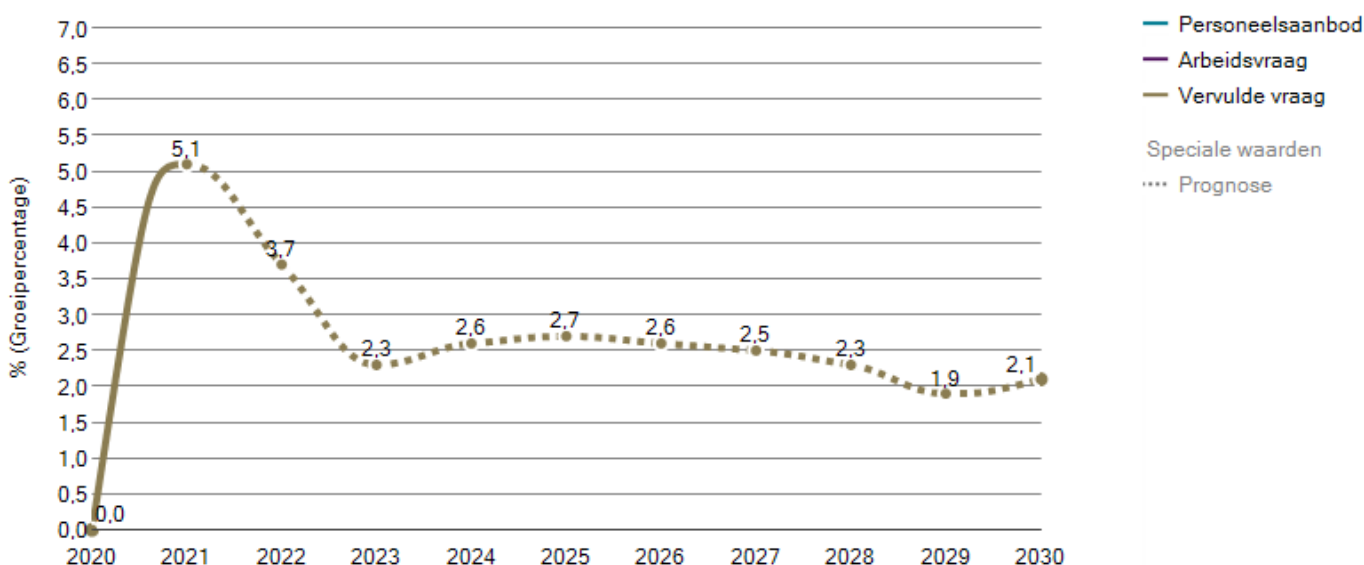
Arbeidsmarktprognoses

Deze paragraaf is gewijd aan de verwachte ontwikkeling van de arbeidsvraag, het personeelsaanbod en de vervulde vraag. Wanneer gesproken wordt over aantal werkenden, vraag of personeelsaanbod betreft dit de som van zelfstandigen/dga's en personen in loondienst. De vervulde vraag komt overeen met het verwachte aantal werkenden. De arbeidsvraag is de geschatte behoefte van bedrijven aan arbeidskrachten. Het verschil tussen de arbeidsvraag en de vervulde vraag is dus een indicatie van het aantal vacatures. Het personeelsaanbod is het geschatte aanbod van de beroepsbevolking in het betreffende arbeidsmarktsegment. De verwachtingen zijn tot stand gekomen op basis van Hermes, het arbeidsmarktprognosemodel van ABF Research. In Hermes is het aantal fte de centrale rekeneenheid.

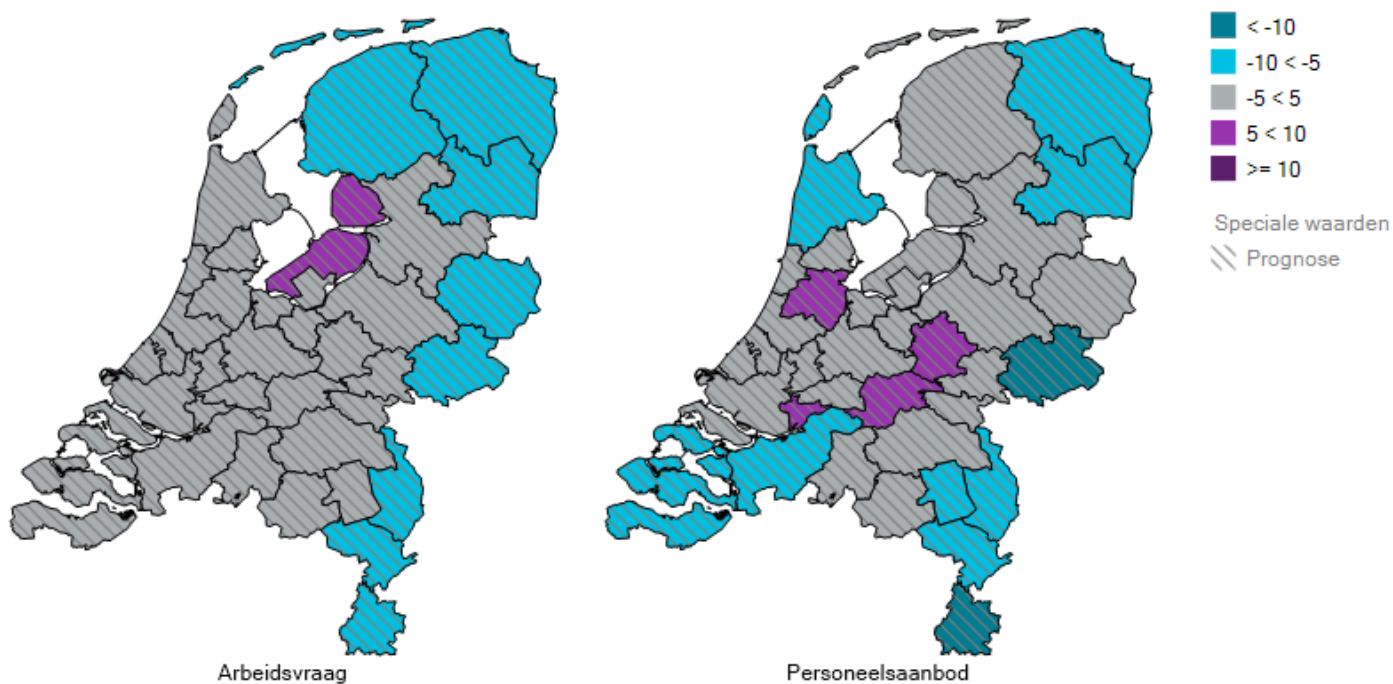
Figuur 52: Verwachte ontwikkeling arbeidsvraag, personeelsaanbod en vervulde vraag boekhandel en gemakszaken

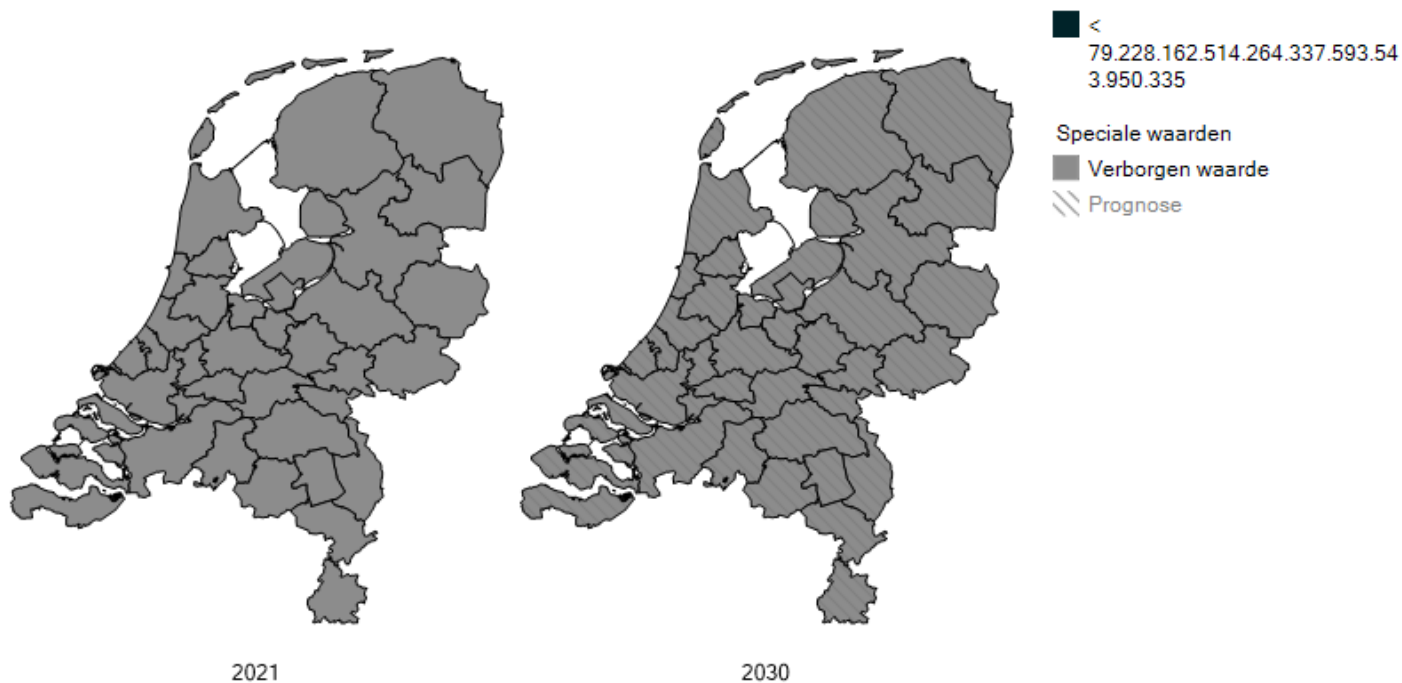
Figuur 53: Verwachte ontwikkeling arbeidsvraag, personeelsaanbod en vervulde vraag boekhandel en gemakszaken t.o.v. 2020

Figuur 54: Verwachte ontwikkeling arbeidsvraag en personeelsaanbod boekhandel en gemakzaken per arbeidsmarktregio 2030 t.o.v. 2022 (in procenten)

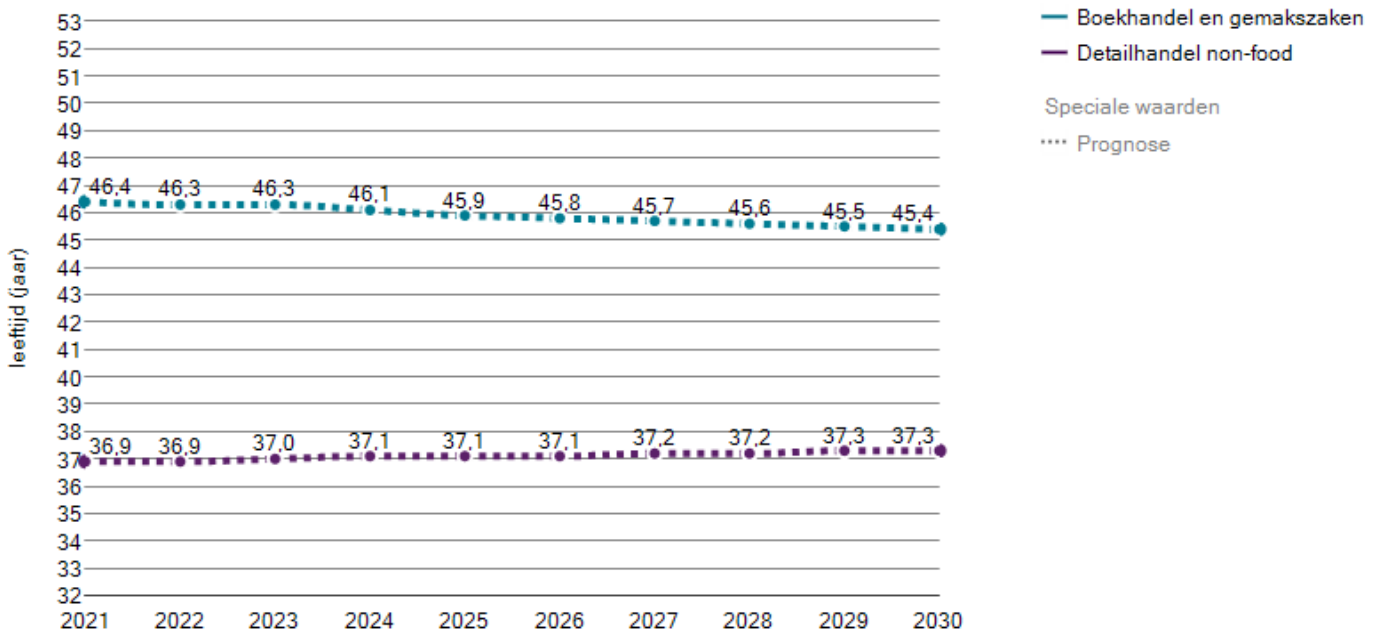
Figuur 55: Verwachte spanningsindex boekhandel en gemakzaken per arbeidsmarktregio

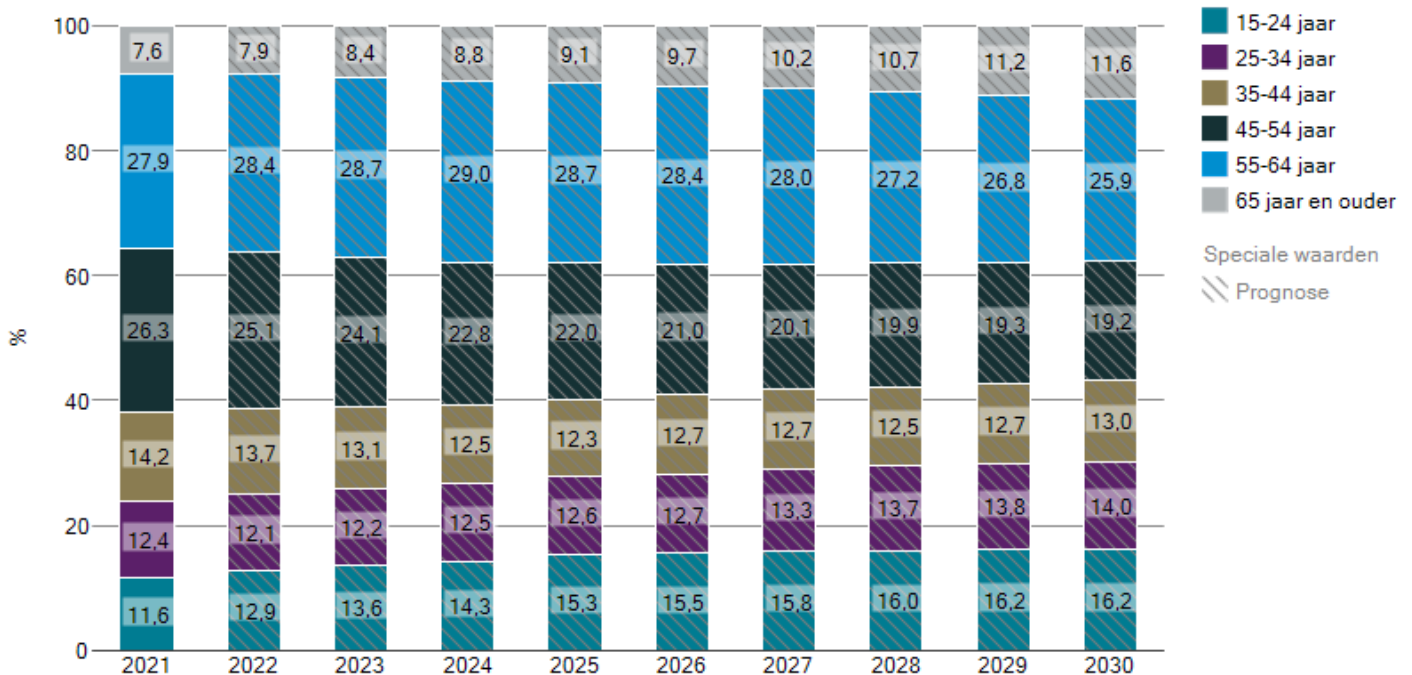
Toelichting: De spanningsindex wordt gemeten als het verwachte aantal vacatures per 100 werkzoekenden en is daarmee een maat voor de krapte op de arbeidsmarkt. Een dalende waarde geeft aan dat de spanning op de arbeidsmarkt is afgenomen. Een stijgende waarde geeft aan dat de spanning is toegenomen. Een spanningsindex hoger dan 100 duidt op een zeer krappe arbeidsmarkt. Hierbij is geen rekening gehouden met kwalitatieve aspecten in vraag en aanbod. Voor de branche boekhandel en gemakzaken bedraagt de gemiddelde spanningsindex voor Nederland in 2021 100,4 en in 2030 99,2.

Arbeidsmarktsamenstelling

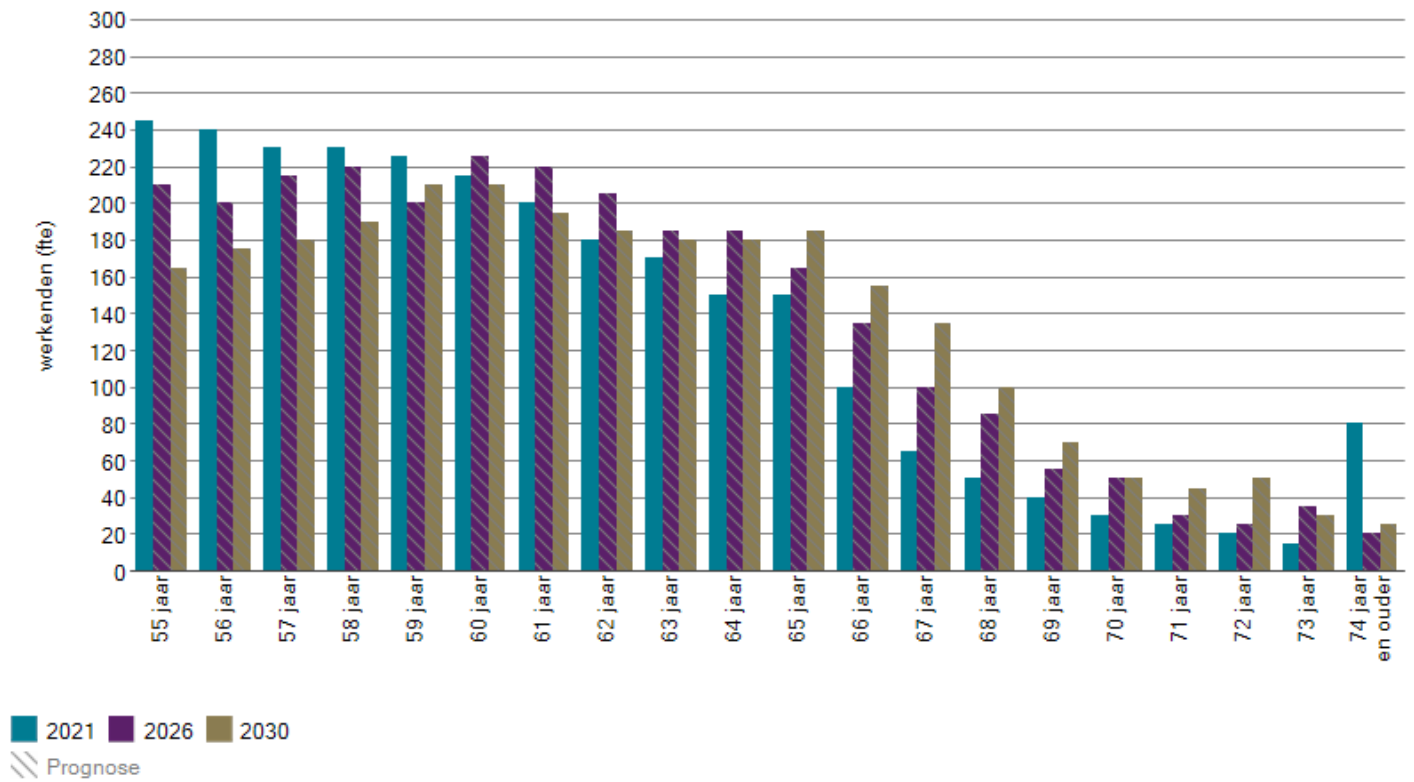
Figuur 56: Verwachte ontwikkeling gemiddelde leeftijd boekhandel en gemakzaken en detailhandel non-food

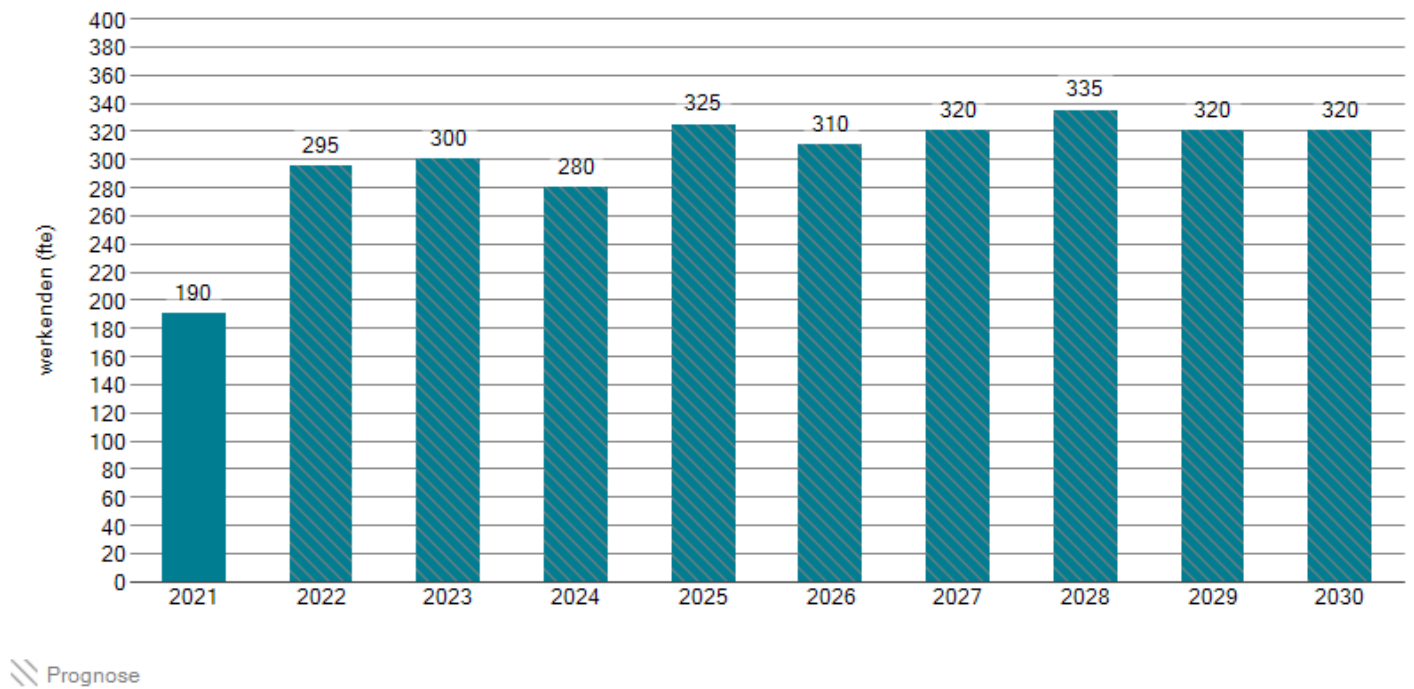
Figuur 57: Verwachte ontwikkeling naar leeftijdsverdeling boekhandel en gemakzaken

Figuur 58: Verwachte aantal werkenden 55 jaar en ouder boekhandel en gemakzaken

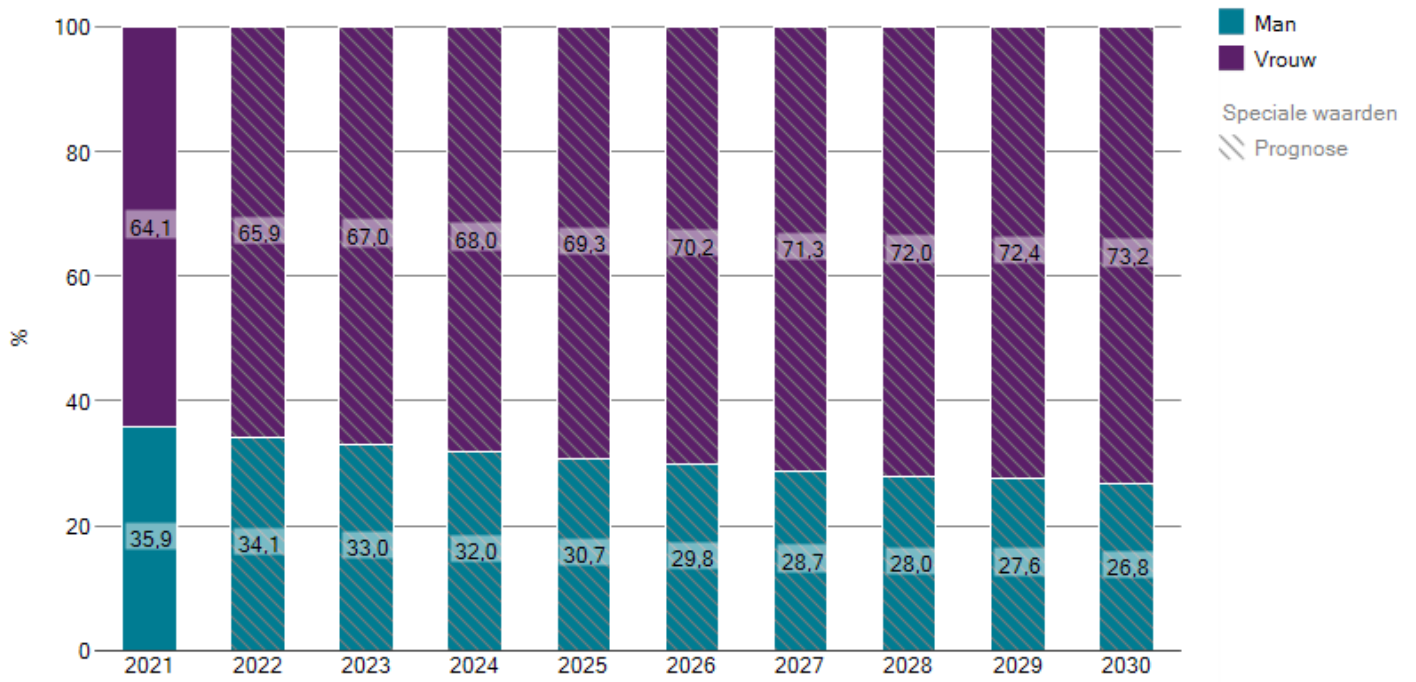

Figuur 59: Verwachte uitstroom van 55 jaar en ouder boekhandel en gemakzaken

Figuur 60: Verwachte ontwikkeling in verdeling naar geslacht boekhandel en gemakzaken

Bijlagen

Begrippenlijst

Begrip	Omschrijving
Arbeidsduur	Het aantal uren dat per week wordt gewerkt. Afhankelijk van de cao varieert het maximum tussen 36 en 40 uur per week.
Arbeidsmarktregio's	35, vanuit arbeidsmarktoogpunt, samenhangende regio's die zijn gedefinieerd door het UWV, de VNG en het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.
Arbeidsvraag	Vraag naar arbeid waaronder zowel alle vervulde banen als vacatures vallen.
Beroepsbevolking	Alle personen van 15-74 jaar die minimaal 1 uur per week werken of die actief op zoek zijn naar werk van minimaal 1 uur per week en daarvoor ook beschikbaar zijn.
Dga	Directeur-grootaandeelhouder
Fte	Fulltime-equivalent. 1 fte betekent één voltijds dienstverband. Afhankelijk van de cao varieert dit tussen 36 en 40 uur per week.
Hoger onderwijs	Dit omvat het hoger beroepsonderwijs (hbo) en wetenschappelijk onderwijs (wo).
Instroom	Aantal personen dat het afgelopen jaar een baan heeft aanvaard in de branche. Het betreft dus de bruto instroom op brancheniveau.
Bruto jaarinkomen per fte	Het bruto inkomen omvat contractueel inkomen, overwerkloon en bonussen.
Personeelsaanbod	Het aantal beschikbare personen voor de arbeidsmarkt waaronder zowel de werkenden als de niet-werkende werkzoekenden vallen.
Primair onderwijs	Dit omvat basisonderwijs en speciaal onderwijs
Professional	Werkende die een beroepsgerelateerde opleiding heeft gevolgd of ten minste 5 jaar werkervaring binnen de sector heeft.
Secundair onderwijs eerste fase	Algemeen vormend en beroeps(voorbereidend) onderwijs dat aansluit op primair onderwijs. Het omvat het vmbo, havo/vwo onderbouw.
Secundair onderwijs tweede fase	Algemeen vormend en beroepsonderwijs dat aansluit op secundair onderwijs eerste fase.
Spanningsindex	Het aantal vacatures per 100 werkzoekenden. Bij een waarde tot 10 wordt de arbeidsmarkt als (Zeer) ruim beschouwd; bij een waarde tussen 10 en 30 gemiddeld; bij een waarde tussen 30 tot 100 krap, bij een waarde van 100 of meer zeer krap. De indicator wordt berekend door de restvraag te delen door het restaanbod en te vermenigvuldigen met 100.
Uitstroom	Aantal personen dat het afgelopen jaar een bedrijf in de branche heeft verlaten. Het betreft dus de bruto uitstroom op brancheniveau.
Vervulde vraag	Deel van de vraag dat wordt ingevuld door werkenden.
Werkenden	Werknemers en zelfstandigen.
Werknemers	Werknemers op de loonlijst, stagiaires, deelnemers aan de Wet Sociale Werkvoorziening, uitzendkrachten en oproepkrachten.
Werkweek	Zie 'arbeidsduur'.
Zelfstandigen	Personen die een inkomen in de vorm van belastbare winst uit een onderneming hebben gehad.

Arbeidsmarktregio's

De onderstaande afbeelding toont de 35 arbeidsmarktregio's in Nederland.

Sectoren en sectorclusters

Sectorcluster	Sector	Sectorcluster	Sector
Landbouw, bouw en industrie	Landbouw en visserij	Logistiek en transport	Groothandel
	Procesindustrie		Vervoer
	Discrete industrie		Opslag
	Nutsvoorzieningen		Post en koerier
	Bouwnijverheid		Handel in voertuigen
Detailhandel food	Detailhandel food	Zakelijke dienstverlening	Communicatie
Detailhandel non-food	Detailhandel non-food		Dienstverlening ICT en informatie
Horeca	Horeca		Financiële instellingen
Uitzendbranche	Uitzendbranche		Vastgoeddiensten
Overheid, onderwijs en zorg	Overheid		Zakelijke dienstverlening (facilitair)
		Primair en speciaal onderwijs	Zakelijke dienstverlening (recht, financieën en administratie)
		Voortgezet onderwijs	Zakelijke dienstverlening (specialistisch)
	Middelbaar beroepsonderwijs	Cultuur, sport en overige sectoren	Cultuur
	Hoger onderwijs		Sport
	Vervoer		Overheid
	Overig onderwijs		Overig
	Ziekenhuizen		Consumenten dienstverlening
	Overige curatieve zorg	Uitkering	Werkloosheidsuitkering (WW)
	Verpleeg- en verzorgingshuizen		Bijstand (ABW, WWB)
	Thuiszorg		Ziekte of arbeidsongeschiktheids-uitkering (ZW, WAO, WAZ, WIA, IVA, WGA)
	Geestelijke gezondheidszorg (GGZ)		Overige sociale voorzieningen (IOAW, IOAZ, BBZ, WWIK, Wajong, overig)
	Gehandicapten zorg	Overige arbeid, inclusief buitenland	Arbeid in het buitenland
	Peuterspeelzaal en kinderopvang		Overige arbeid
	Overig maatschappelijk en welzijnswerk		Pensioen
		Geen baan of uitkering	Geen baan of uitkering
			Migratie

De bovenstaande indeling wordt gebruikt ten behoeve van het arbeidsmarktsegment van instroom en uitstroom. In deze sectorindeling vormen detailhandel food en detailhandel non-food tezamen detailhandel totaal. Alle onderdelen van detailhandel overig zijn verdeeld over detailhandel food en detailhandel non-food.

Branche indeling

De onderstaande tabel toont de gehanteerde aggregaties.

Subsector (food, non-food, overig)	Subsector fysiek + web	Branchecluster	Branche	SBI '08	Beschrijving			
Food	Food	Levensmiddelenzaken	Supermarkten	47410	Supermarkten en dergelijke winkels met een algemeen assortiment voedings- en genotmiddelen			
				47292	Winkels in natuurvoeding en reformartikelen			
				47293	Winkels in buitenlandse voedingsmiddelen			
				Tankstations	47300	Benzinestations		
			Food	Food	Foodspeciaalzaken	Brood- en banketzaken	47241	Winkels in brood en banket
							47210	Winkels in aardappelen, groenten en fruit
Slagerijen en poeliers	47221	Winkels in vlees en vleeswaren						
	47222	Winkels in wild en gevogelte						
	47250	Winkels in dranken						
	Slijterijen	47250				Winkels in dranken		
	Viswinkels	47230				Winkels in vis		
	Foodspeciaalzaken overig	47242				Winkels in chocolade en suikerwerk		
		47291				Winkels in kaas		
		47299	Gespecialiseerde winkels in overige voedings- en genotmiddelen (rest)					
Non-Food	Non-Food	Consumentenelektronica	Elektronicazaken	47410	Winkels in computers, randapparatuur en software			
				47420	Winkels in telecommunicatieapparatuur			
				47431	Winkels in audio- en videoapparatuur			
				47432	Winkels in een algemeen assortiment van wit- en bruingoed			
				47541	Winkels in witgoed			
				47542	Winkels in naai- en breimachines			
				47543	Winkels in overige elektrische huishoudelijke apparatuur			
				47544	Winkels in onderdelen voor elektrische huishoudelijke apparatuur			
				47781	Winkels in fotografische artikelen			
				Non-Food	Non-Food	Educatie & vrije tijd	Boekhandel en gemakzaken	47260
47610	Winkels in boeken							
47620	Winkels in kranten, tijdschriften en kantoorbehoeften							
	Cd-zaken	47630	Winkels in audio- en video-opnamen					

Subsector (food, non-food, overig)	Subsector fysiek + web	Branchecluster	Branche	SBI '08	Beschrijving
Non-Food	Non-Food	Educatie & vrije tijd	Muziekwinkels	47594	Winkels in muziekinstrumenten
			Rijwielzaken	47641	Winkels in fietsen en bromfietsen
			Speelgoedzaken	47650	Winkels in speelgoed
Non-Food	Non-Food	Huis & tuin	Dierenspeciaalzaken	47763	Winkels in dieren, dierbenodigdheden en hengelsportartikelen
			Bloemenwinkels	47761	Winkels in bloemen en planten, zaden en tuinbenodigdheden
			Doe-het-zelfzaken	47521	Winkels in ijzerwaren en gereedschappen
				47522	Winkels in verf, verfwaren en behang
				47523	Winkels in houten bouw- en tuinmaterialen
				47528	Bouwmarkten en andere winkels in bouwmaterialen algemeen assortiment
			Huishoudelijke-artikelenzaken en hobbywinkels	47595	Winkels in glas-, porselein- en aardewerk
				47596	Winkels gespecialiseerd in overige huishoudelijke artikelen (rest)
				47597	Winkels in huishoudelijke artikelen algemeen assortiment
				47783	Winkels in schilderijen, lijsten, prenten, kunstvoorwerpen en religieuze artikelen
				47791	Winkels in antiek
		Tuincentra	47762	Tuincentra	
Non-Food	Non-Food	Kleding & sport	Modezaken (kleding)	47511	Winkels in kledingsstoffen
				47512	Winkels in huishoudtextiel
				47513	Winkels in breiwol, handwerken en furnituren
				47511	Winkels in herenkleding
				47712	Winkels in dameskleding
				47713	Winkels in bovenkleding en modeartikelen (algemeen assortiment)
				47714	Winkels in baby- en kinderkleding
				47715	Winkels in babyartikelen algemeen assortiment
				47716	Winkels in onderkleding, foundations e.d.
				47717	Winkels in modeartikelen
				47718	Textielsupermarkten
		Schoenen- en lederwarenzaken	47721	Winkels in schoenen	
			47722	Winkels in lederwaren en reisartikelen	

Subsector (food, non-food, overig)	Subsector fysiek + web	Branchecluster	Branche	SBI '08	Beschrijving
Non-Food	Non-Food	Kleding & sport	Sport- en kampeersaken	47642	Winkels in watersportartikelen
				47643	Winkels in sportartikelen (geen watersport)
				47644	Winkels in kampeerartikelen (geen caravans)
Non-Food	Non-Food	Persoonlijke verzorging	Drogisterijen	47741	Winkels in drogisterij-artikelen
				47770	Winkels in juweliersartikelen en uurwerken
				47782	Winkels in optische artikelen
				47750	Winkels in parfums en cosmetica
Non-Food	Non-Food	Woninginrichting	Woon- en verlichtingszaken	47524	Winkels in tegels
				47525	Winkels in keukens
				47526	Winkels in parket-, laminaat- en kurkvloeren
				47527	Winkels gespecialiseerd in overige doe-het-zelfartikelen
				47530	Winkels in vloerbedekking en gordijnen
				47591	Winkels in meubels
				47592	Winkels in verlichtingsartikelen
47593	Winkels in artikelen voor woninginrichting algemeen assortiment				
Non-Food	Non-Food	Warenhuizen	Warenhuizen	47191	Warenhuizen
Overig	Overig	Ambulante handel	Ambulante handel	47811	Markthandel in aardappelen, groenten en fruit
				47819	Markthandel in overige voedings- en genotmiddelen
				47820	Markthandel in textiel, kleding en schoenen
				47891	Markthandel in bloemen, planten, zaden en tuinbenodigdheden
				47892	Markthandel in tweedehands goederen
				47899	Markthandel in overige goederen
				47991	Colportage
47992	Straathandel				
47999	Detailhandel via overige distributievormen				

Subsector (food, non-food, overig)	Subsector fysiek + web	Branchecluster	Branche	SBI '08	Beschrijving
Overig	Food	Webwinkels	Webwinkels - food	47911	Detailhandel via internet in voedingsmiddelen en drogisterijwaren
Overig	Non-food		Webwinkels - non food	47912	Detailhandel via internet in consumentenelektronica
				47913	Detailhandel via internet in boeken, tijdschriften, cd's, dvd's
				47914	Detailhandel via internet in kleding en mode-artikelen
				47915	Detailhandel via internet in huis- en tuinartikelen
				47916	Detailhandel via internet in vrijetijdsartikelen
				47918	Detailhandel via internet in overige non-food
				47919	Detailhandel via internet in een algemeen assortiment non-food
Overig	Overig	Overige detailhandel	Overige detailhandel	47192	Winkels met een algemeen assortiment non-food (geen warenhuizen)
				47742	Winkels in medische en orthopedische artikelen
				47789	Winkels gespecialiseerd in overige artikelen (rest)
				47792	Winkels in tweedehands kleding
				47793	Winkels in tweedehands goederen (geen kleding)